

**UCHWAŁA NR XXVI/200/2017
RADY GMINY DRZYCIM**

z dnia 9 listopada 2017 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2016 - 2020

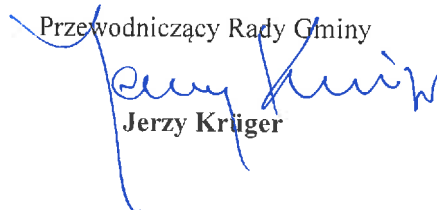
Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 t. j.) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2016 – 2020 stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXII/175/2017 Rady Gminy Drzycim z dnia 30 czerwca 2017 r. w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2016 – 2020

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Drzycim

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Jerzy Krüger

SPIS TREŚCI:

1	<u>WSTĘP</u>	4
2	<u>POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI</u>	7
3	<u>DIAGNOZA GMINY</u>	12
4	<u>OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY</u>	17
	4.1 <u>Metoda I wyznaczenia obszaru zdegradowanego</u>	17
	4.2 <u>Metoda II wyznaczenia obszaru zdegradowanego</u>	19
5	<u>OBSZAR REWITALIZACJI GMINY</u>	24
6	<u>DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI</u>	25
7	<u>WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI</u>	28
8	<u>CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ</u>	30
	8.1 <u>Cele rewitalizacji</u>	30
	8.2 <u>Przedsięwzięcia i projekty</u>	30
9	<u>LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH</u>	32
10	<u>MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI</u>	47
11	<u>MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI</u>	51
12	<u>SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH</u>	54
13	<u>SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI</u>	61
14	<u>SYSTEM MONITORINGU, OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN</u>	65
15	<u>WYKAZ NIEZBĘDNYCH ZMIAN OCEN I OPINII</u>	68

1 WSTĘP

Program Rewitalizacji Gminy Drzycim to wieloletni program działań zmierzający do stworzenia warunków zrównoważonego rozwoju obszarów rewitalizacji stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Wg Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, program rewitalizacji może być:

- a. opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) – podstawa realizacji niniejszego opracowania,
- lub
- b. inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. poz. 1777).

W obu wypadkach jest to wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju.

Podstawą niniejszego programu jest art. 18 ustawy o samorządzie gminnym.

W niniejszym opracowaniu wykorzystano podstawowe pojęcie zdefiniowane w ustawie o rewitalizacji z 2015 r. Zapisy ustawy określają **rewitalizację**, jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Natomiast **program rewitalizacji** to wieloletni program działań, którego celem jest wyprowadzenie wybranego obszaru ze stanu kryzysowego.

Ustawa definiuje także podstawowe dla niniejszego opracowania pojęcia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W myśl art. 9.1. ustawy o rewitalizacji **obszar zdegradowany** to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Natomiast **obszar rewitalizacji**, to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić

rewitalizację. Bardzo istotna jest konieczność prowadzenia działań skoncentrowanych, dlatego obszar rewitalizacji nie może być:

- większy niż 20% powierzchni gminy oraz
- zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Wyznaczone obszary do rewitalizacji spełniają ww. kryterium. Ponadto zgodnie z wymaganiami Program Rewitalizacji Gminy Drzycim charakteryzuje się następującymi cechami:

- Kompleksowością - gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz innych środków publicznych i prywatnych), tym samym nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.
- Koncentracją - ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, a dodatkowo ogranicza się do obszarów faktycznie zamieszkiwanych, gdzie podejmowane działania mogą przynieść największe korzyści.
- Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych - pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, źródeł finansowania.
- Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji - program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Opracowanie programu rewitalizacji poprzedziła diagnoza Gminy Drzycim, która pozwoliła na określenie problemów i poznanie potencjałów występujących w poszczególnych sołectwach. W ramach diagnozy przeprowadzono analizę wskaźnikową oraz badania społeczne (badanie ankietowe z mieszkańcami oraz ankiety internetowe), które umożliwiły zebranie podstawowych opinii mieszkańców na temat badanych obszarów oraz wskazanie tych, które charakteryzują się koncentracją niekorzystnych zjawisk, a jednocześnie stanowią obszary o

istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego i stwarzają możliwości prowadzenia realnych działań rewitalizacyjnych w konsekwencji wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów do rewitalizacji.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostało poddane konsultacjom społecznym. W czasie ich trwania interesariusze rewitalizacji mieli możliwość zgłaszania uwag do przygotowanej diagnozy oraz czynnego uczestnictwa w procesie wyznaczenia obszarów wymagających rewitalizacji. W toku konsultacji ustalono przede wszystkim możliwości podejmowania działań rewitalizacyjnych w poszczególnych badanych obszarach zdegradowanych, które umożliwią prowadzenie skutecznego procesu rewitalizacji. Kierując się zasadą istotności danego obszaru dla rozwoju lokalnego oraz wymogiem osiągnięcia określonych celów rewitalizacji określonych w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych ...” ostatecznie wyznaczono dwa obszary zdegradowane, które położone są w obszarze Wdeckiego Parku Krajobrazowego i znajdują się w sołectwach: Wery oraz Gródek. Obszary te łącznie stanowią 29,42% powierzchni Gminy i są zamieszkiwane przez 29,83% jej mieszkańców. Ponieważ powierzchnia wybranych sołectw przekracza wyznaczony poziom 20% powierzchni gminy konieczne było ograniczenie obszaru rewitalizacji. Przede wszystkim, ze względu na to, że większość tych obszarów stanowią lasy i użytki rolne, obszar rewitalizacji został ograniczony do obszarów najbardziej zurbanizowanych, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, i które mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Tym samym w obrębie wytypowanych sołectw wyznaczono 5 podobszarów rewitalizacji, które łącznie stanowią 0,51% powierzchni gminy. W obszarach tych zdiagnozowano negatywne zjawiska społeczne w zakresie:

- znaczny odsetek (powyżej średniej dla gminy) osób bezrobotnych w tym długotrwale bezrobotnych,
- znaczny odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (starzejące się społeczeństwo).

Na tej podstawie określono główny cel działań rewitalizacyjnych, którym będzie:

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienia opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat.

Dla osiągnięcia powyższych celów zakłada się realizację działań nakierowanych na:

- ❖ Aktywizację, animację i integrację mieszkańców;
- ❖ Zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej;
- ❖ Rozwój infrastruktury dla rozwoju społeczno-gospodarczego.

2 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Program Rewitalizacji wykazuje powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

2.1 Powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim z dokumentami krajowymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia</p>	<p>PR Gminy Drzycim nawiązuje do celu głównego Narodowego Planu Rewitalizacji, którym jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym poprzez działania zintegrowane.</p>
<p>Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</p>	<p>PR Gminy Drzycim nawiązuje do celu głównego Strategii, którym jest podejmowanie działań skierowanych na poprawę jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. W tym względzie program rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; - Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, - Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.
<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	<p>Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. PR Gminy Drzycim nawiązuje do:</p> <p>Cel 3 - Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego</p> <p>Cel 4 - Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego</p> <p>Cel 1 - Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.</p>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie</p>	<p>Głównym celem dokumentu jest: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. PR Gminy Drzycim nawiązuje do celu 2 Strategii, którym jest Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p>
<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>	<p>Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie

	<p>warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.
<p>Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020</p>	<p>PR Gminy Drzycim nawiązuje bezpośrednio do Wytycznych poprzez realizację zalecanych procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie rewitalizacji - niniejszy Program Rewitalizacji Gminy Drzycim został opracowany wg zaleceń Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.</p>

2.2 Powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno – gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów.</p> <p>PR Gminy Drzycim jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich, w ramach którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno – gospodarczego poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.</p> <p>Program Rewitalizacji Gminy Drzycim obejmuje swoim zasięgiem obszar wiejski i wpisuje się w Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność.</p> <p>PR rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9d „Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, którego celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju. W ramach tego priorytetu realizowana będzie odnowa społeczno – gospodarcza polegająca na rewitalizacji miejscowości wiejskich, co powinno przyczynić się do uruchomienia uspiętych potencjałów społecznych, które przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej społeczności lokalnych.</p>
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020</p>	<p>Program Rewitalizacji Gminy Drzycim wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, - Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym, - Wzrost poziomu samodzielności mieszkańców regionu.

2.3 Powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Świeckiego na lata 2014 – 2020</p>	<p>„Realizując założenia Strategii wynikające z aspiracji mieszkańców i władz samorządowych, wykorzystując swoje położenie i posiadany potencjał Powiat Świecki stanie się miejscem zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego, w którym warto będzie mieszkać, pracować, inwestować, rozwijać się, a także wypoczywać.”</p> <p>Program Rewitalizacji Gminy Drzycim wpisuje się w wytyczone w Strategii cele i działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kreowanie warunków do tworzenia nowych miejsc pracy. 2. Przygotowanie efektywnej i zintegrowanej oferty aktywizacji zawodowej dla bezrobotnych i poszukujących pracy. 3. Poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców. 4. Budowanie tożsamości regionalnej mieszkańców powiatu.
<p>STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRZYCIM</p>	<p>Program rewitalizacji gminy nawiązuje do celu głównego zawartego w Strategii Rozwoju Gminy Drzycim: „Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz poprawa konkurencyjności gminy”. Cel główny zostanie zrealizowany za pomocą 5 kierunków rozwoju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój gospodarczy. 2. Rozwój społeczny – zasoby ludzkie. 3. Rozwój społeczny – infrastruktura społeczna. 4. Rozwój infrastruktury technicznej oraz ochrona przyrody. 5. Poprawa wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy.
<p>STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DRZYCIM NA LATA 2014 – 2020</p>	<p>Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 jest skuteczne aktywizowanie mieszkańców gminy zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, wzmocnienie rodzin oraz dążenie do integracji społecznej.</p> <p>PR Gminy wpisuje się w określone w dokumencie cele strategiczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy. 2. Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju oraz podnoszenie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego w gminie. 3. Wzmocnienie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego.
<p>PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY DRZYCIM</p>	<p>PGN Gminy Drzycim do 2020 r. obejmuje następujące działania mające związek z celami LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ termomodernizacja budynków komunalnych ▪ wymiana oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne w budynkach podległych Urzędowi Gminy ▪ wymiana istniejącego oświetlenia ulicznego na energooszczędne oraz budowa nowego oświetlenia ulicznego przy wykorzystaniu lamp solarnych ▪ modernizacja i budowa ścieżek rowerowych ▪ obniżenie niskiej emisji poprzez: wymianę pieców na paliwo stałe, na gazowe bądź olejowe lub instalację innego źródła ciepła, którego konstrukcja uniemożliwia spalanie odpadów.

<p style="text-align: center;">STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DRZYCIM</p>	<p>W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drzycim” zostały wytyczone kierunki rozwoju w zakresie zastanych uwarunkowań przyrodniczych, społecznych, kulturowych, poprzez dokonanie analizy sytuacji społeczno-demograficznej gminy, jej aktualnego zagospodarowania, nie pozostawiając bez rozpatrzenia także stanu infrastruktury technicznej.</p>
---	---

2.1

2.4 Zgodności z LSR LGD i Strategią ORSG

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego program rewitalizacji* powinien **wykazywać wpływ programu rewitalizacji na wskaźniki określone w Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu oraz Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania**. Stwierdzenie zgodności z powyższymi strategiami oznacza także zgodność z dokumentami Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Realizacja Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim wpływać będzie na osiągnięcie celów strategicznych i towarzyszących im celów operacyjnych określonych w **Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego**, w następujących obszarach:

1. Cel strategiczny nr 1. Przedsiębiorczy region

- 1.2. Przyjazne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości
- 1.3. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej i technicznej
- 1.5. Podejmowanie działań aktywizujących na rzecz wzrostu zatrudnienia

2. Cel strategiczny nr 2. Wysoka dostępność i jakość usług zdrowotnych i społecznych

- 2.1. Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu.
- 2.2. Rozwój form opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz usług, wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3. Cel strategiczny nr 3. Konkurencyjny i kreatywny kapitał ludzki

- 3.5. Ułatwiony dostęp do rynku pracy poprzez rozwój doradztwa edukacyjno – zawodowego.
- 3.6. Oferta edukacyjna dostosowana do potrzeb rynku pracy.

4. Cel strategiczny nr 4. Ochrona dziedzictwa kulturowego

- 4.1. Rozwój lokalnego potencjału kulturowego w oparciu o instytucje kultury.
- 4.2. Renowacja i ochrona dziedzictwa historycznego i obiektów zabytkowych.
- 4.3. Organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych w celu popularyzacji potencjałów

regionu.

W zakresie **Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Gminy Powiatu Świeckiego 2014 – 2020** realizacja Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim wpływać będzie na osiągnięcie założeń celu głównego oraz celów szczegółowych:

Wzmocnienie rozwoju społeczno - gospodarczego obszaru LGD do końca 2020 roku.

1. Rozwój gospodarczy obszaru LGD

Wskaźniki odnoszące się do obszaru rewitalizacji Gminy Drzycim – rok docelowy 2020:

- Liczba utworzonych miejsc pracy – 1
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 10

2. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru LGD, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

Wskaźniki odnoszące się do obszaru rewitalizacji Gminy Drzycim – rok docelowy 2020:

- Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej drogowej w zakresie włączenia społecznego – 50
- Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem - 10
- Liczba osób uczestniczących w inicjatywach, które zaspokajają potrzeby społeczne - 70
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 10

3. Podnoszenie atrakcyjności obszaru LGD poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.

Wskaźniki odnoszące się do obszaru rewitalizacji Gminy Drzycim – rok docelowy 2020:

- Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty turystyczne - 50

3 DIAGNOZA GMINY

Gmina Drzycim leży w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie świeckim, w otulinie Borów Tucholskich. Południowa część gminy wchodzi w skład Świeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, północna – Wdeckiego Parku Krajobrazowego. Gmina Drzycim zajmuje powierzchnię 108,41 km², co stanowi 7,3% powierzchni powiatu świeckiego. W skład gminy wchodzi 11 sołectw, strukturę osadniczą przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Struktura osadnicza Gminy Drzycim

Sołectwo	Powierzchnia [ha]	Udział [%]	Ludność w 2015 r [os.]	Udział [%]
Gmina Drzycim	10817,35	100	5011	100
Dólsk	594,11	5,49%	241	4,82%
Mały Dólsk	103,06	0,95%	53	1,05%
Jastrzębie	1040,72	9,62%	471	9,40%
Sierosław	1979,43	18,30%	460	9,19%
Dąbrówka	467,63	4,32%	140	2,80%
Drzycim	948,70	8,77%	1 273	25,41%
Gacki	593,47	5,49%	269	5,36%
Gródek	1427,58	13,20%	1 161	23,15%
Krakówek	316,66	2,93%	111	2,21%
Biechówko	1591,12	14,71%	497	9,93%
Wery	1754,87	16,22%	335	6,68%

Źródło: UG Drzycim

Najbliższym miastem oferującym większość podstawowych usług społeczno-kulturalnych jest Świecie, oddalone o 20 km, gdzie znajdują się siedziba powiatu a także wszystkie ważniejsze instytucje. Główny ciąg komunikacyjny gminy stanowi droga wojewódzka nr 239 Świecie – Błądzim, która łączy 3 największe miejscowości – Gródek, Drzycim i Jastrzębie. Odległość z siedziby gminy do głównych ośrodków województwa wynosi ok. 55 km do Bydgoszczy i ok. 67 km do Torunia. Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 208 relacji Działdowo - Chojnice. Na terenie gminy znajdują się przystanki: Drzycim i Jastrzębie. Linie komunikacji autobusowej obejmują większość miejscowości.

SFERA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA

Na terenie gminy przeważają indywidualne systemy ogrzewania mieszkań, oparte przede wszystkim o węgiel lub drewno. Tylko w sołectwie Gródek znajdują się budynki podłączone do zbiorczej sieci ciepłowniczej - 11 budynków. Jednak dzięki elektrowni wodnej w Żurze oraz elektrowni w Gródku praktycznie gmina jest zasilana „czystą” energią.

Z sieci wodociągowej korzysta 95,86% mieszkańców gminy. 88,1% budynków mieszkalnych jest podłączonych do sieci wodociągowej. Jednakże do sieci kanalizacyjnej

40

podłączonych jest tylko 48,5% mieszkańców z terenów 3 sołectw: Jastrzębie, Drzycim, Gródek. Jednak w Gródku tylko 28 % domów podłączonych jest do sieci sanitarnej.

Gmina Drzycim nie jest gminą zgazyfikowaną. Obecnie bardzo powszechne jest korzystanie z gazu butlowego, w który wyposażona jest większość mieszkań i gospodarstw.

SFERA GOSPODARCZA

Gmina podzielona jest na dwie strefy gospodarcze - w południowej części jest typowo rolnicza natomiast część północna i wschodnią zdominowana jest przez lasy. Cechą charakterystyczną struktury użytkowania gruntów jest bardzo duży udział użytków rolnych, stanowiący 58,5% ogólnej powierzchni gminy. Łąki stanowią ok. 3,5% a pastwiska ok. 4,1%. Sady to ok. 0,6%. W okresie PRL na terenie gminy działały liczne Państwowe Gospodarstwa Rolne. Działały one w sołectwach: Gródek, Wery (Wery i Rówieśnice), Biechówko (Lubocheń), Jastrzębie. Obecnie wszystkie PGR zostały zlikwidowane, a budynki produkcyjne zostały przejęte przez firmy działające w branży rolniczej. Natomiast budynki mieszkalne przejęte zostały przez wspólnoty mieszkańców, które kiedyś pracowały w PGR. Niestety z powodu utraty miejsc pracy, obiekty te często są zaniedbane i nie spełniają warunków wymaganych od współczesnych budynków, co w dużej mierze wpływa wtórnie na postawę mieszkańców, głównie ich pasywność.

W gminie Drzycim w roku 2015 wpisanych do rejestru REGON było 302 podmiotów, co stanowi 4% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w powiecie świeckim. Skutkiem tego jest m.in. mała aktywność gospodarcza mieszkańców, co jest typowe dla terenów, na których bardzo aktywnie działały PGR'y. Potwierdza to na wskaźnik przedsiębiorczości wyrażony liczbą przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców, który w 2015 r wyniósł 603 i jest znacznie niższy niż średnia dla województwa - 927.

ZASOBY PRZYRODNICZE, KULTUROWE, TURYSTYKA

Pod względem hydrograficznym gmina Drzycim jest położona na obszarze zlewni rzeki Wdy zwanej potocznie „Czarną Wodą”, która odgrywa istotną rolę w nawadnianiu obszaru. Ponadto na terenie gminy obecne są takie ciekі jak Struga Drzycimska. Na rzece Wdzie działa elektrownia wodna w Gródku.

Południowa część gminy wchodzi w skład Świeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, północna - Wdeckiego Parku Krajobrazowego. Znajduje się tu część obszaru NATURA 2000 - Bory Tucholskie. Co też wyznacza obszary o różnej atrakcyjności: części północno wschodnia o dużej atrakcyjności dla turystyki strefą leśną (Bory Tucholskie) i część południowa typowo rolnicza o niewielkiej atrakcyjności turystycznej. Oprócz obszarów leśnych i rzeki Wdy, do podstawowych

walorów środowiskowo kulturalnych należą:

- ♦ elektrownia wodna w Gródku, której budowę zakończono w 1923 r. - w momencie powstania była pierwszą dużą elektrownią wodną w kraju,
- ♦ występowanie okazałych gładów narzutowych, w tym kamień Św. Wojciecha - jest to drugi co do wielkości gład narzutowy na Pomorzu,
- ♦ drewniany Dwór szlachecki i ruiny zamku krzyżackiego w Gródku.

Na tej bazie wyznaczono kilka szlaków turystycznych. Najbardziej znanym szlakiem jest rzeka Wda - znana ze spływów kajakowych. Ponadto przez teren gminy biegną 3 szlaki piesze i kilka lokalnych tras rowerowych, z których jedna ma znaczenie ponadlokalne - jest częścią większego szlaku z kierunku Bydgoszczy w Bory Tucholskie, który ma połączenie z międzynarodową trasą rowerową R-1 z Europy Zachodniej do Rosji. Jednakże obecnie na terenie gminy praktycznie brak obiektów hotelowych - działają tylko 3 gospodarstwa agroturystyczne.

SFERA SPOŁECZNA

Obszar gminy w 2015 r. zamieszkiwało 5 011. Populacja mieszkańców jest dość stabilna z niewielką tendencją spadkową na poziomie ok 0,3% rocznie, który jest nieco wyższy w grupie kobiet - ok 0,4%.

Tabela 2. Ludność Gminy Drzycim w latach [os.]

Płeć	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	5 076	5 061	5 032	5 015	5 011
Mężczyźni	2 580	2 573	2 567	2 561	2 550
Kobiety	2 496	2 488	2 465	2 454	2 461

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Obecnie w gminie Drzycim następują szybkie zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców gminy, co pokazuje zestawienie w tabeli 3. Następuje stały spadek w grupach najmłodszych, szczególnie w grupie 13 - 19 lat, gdzie liczba osób spadła o ponad 26%. Jednocześnie następuje dość szybkie starzenie społeczeństwa - znacząco przybywa mieszkańców w wieku powyżej 55 (wzrost o 11,6%) i powyżej 65 lat (wzrost o 13,3%).

Tabela 3. Ludność wg funkcjonalnych grup wieku w latach 2010 - 2015

Grupy wiekowe	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Zmiana %
0-2	191	191	173	169	168	174	- 8,9
3-6	225	241	254	246	257	242	7,02
7-12	332	329	328	315	314	324	-2,41
13-15	216	196	179	184	180	159	-26,39
16-19	320	309	295	272	248	234	-26,87
20-24	398	403	418	412	402	399	-0,25
25-34	827	832	812	803	784	790	-4,47
35-44	679	685	702	709	720	735	7,62

45-54	730	730	717	695	665	664	-9,04
55-64	584	610	624	655	682	661	11,65
65 i więcej	545	550	559	572	595	629	13,35

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Sytuacja demograficzna przekłada się na system oświaty, który obecnie oparty na dwóch szkołach podstawowych (w Drzycimiu i Sierosławiu) i Publicznym Gimnazjum w Gródku oraz przedszkolu w Drzycimiu. Gmina nie posiada szkolnictwa ponadgimnazjalnego.

W gminie występuje ograniczona liczba miejsc pracy poza rolnictwem, co wiąże się z niewielką liczbą przedsiębiorstw. Pomimo niewielkiej aktywności gospodarczej mieszkańców i małej podaży miejsc pracy liczba bezrobotnych w roku 2015 zmalał w stosunku do 2010 o 168 osób, w tym głównie wśród kobiet spadek o 91, a mężczyzn o 77.

Tabela 4. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Drzycim [os.]

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	409	355	356	357	327	241
mężczyźni	183	148	146	165	134	106
kobiety	226	207	210	192	193	135

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Bezrobocie rejestrowane w gminie Drzycim wynosiło w 2015 roku 10,5% i pomimo poprawy w dalszym ciągu wśród kobiet wynosiło 14,3% (7,3% wśród mężczyzn). Na ogólnie stosunkowo niskie bezrobocie w dużej mierze wpływają migracje. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Drzycim 504 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, głównie do Świecia. Dotyczy to jednak głównie południowych obszarów gminy. W części północnej, gdzie występują znaczne bariery komunikacyjne, sytuacja jest znacznie mniej korzystna.

Sytuacja na rynku pracy przekłada się na sferę ubóstwa. W roku 2015 w porównaniu z rokiem 2014 zwiększyła się liczba rodzin korzystających z pomocy o 4% a liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy o 11,5%. W przypadku liczby dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny wystąpił wzrost o 12%. Głównym powodem otrzymywania pomocy jest bezrobocie i ubóstwo, to odpowiednio 40% i 98% ogółu rodzin, którym przyznano pomoc.

Gmina Drzycim posiada placówkę świadcząca usługi z zakresu ochrony zdrowia: Gminna Przychodnia. Kadrę placówki stanowi: 1 lekarz ogólny, 1 pediatra, ginekolog, 4 pielęgniarki, położna. W przychodni działa gabinet stomatologiczny.

Aktywność kulturalna gminy oparta jest w głównej mierze o aktywność licznych organizacji społecznych. Wg danych GUS za 2015 r. w gminie wskaźnik: fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców = 36, gdzie dla województwa kujawsko-

42

pomorskiego = 31, a powiatu świeckiego = 23. Najaktywniejszą organizacją w gminie Drzycim jest Stowarzyszenie Edukacji i Rozwoju Wsi Sierosław „Razem Łatwiej”.

Podsumowanie

Na podstawie powyższej diagnozy wykazuje się, że najważniejsze czynniki ograniczające rozwój gminy to:

- Uzależnienie rynku pracy gminy od wyjazdów mieszkańców do pracy do Świecia i Bydgoszczy,
- Peryferyjność północnej części gminy, położonej w strefie Wdeckiego Parku Krajobrazowego,
- Brak większych przedsiębiorstw w gminie spowodowany konkurencją ze strony większych miast m.in. Świecia, co w konsekwencji daje małą liczbę miejsc pracy na terenie gminy, szczególnie w części północnej gminy,
- Duży udział ludności zależnej od pomocy społecznej,
- Pozostałości po budynkach PGR, które ograniczają działalność gminy i szpecą jej wizerunek.

Głównym czynnikiem rozwoju gminy są walory środowiskowe:

- ✓ duża powierzchnia upraw, szczególnie w zachodniej i południowej części gminy oraz
- ✓ atrakcyjne środowisko naturalne z licznymi zabytkami kultury w części północnej i wschodniej,
- ✓ bezpośrednie sąsiedztwo Świecia – łatwy dostęp dla mieszkańców z południowej części gminy.

Poważnym zaniedbaniem gminy jest brak odpowiedniej infrastruktury turystycznej. Gmina posiada atrakcyjne tereny, które obecnie nie cieszą się zainteresowaniem i praktycznie nie są wykorzystywane turystycznie. Spowodowane jest to niską ich promocją, słabym oznaczeniem zabytków i niedostatecznym ich zagospodarowaniem bądź brakiem ich zagospodarowania. W gminie brakuje również odpowiedniej bazy hotelowej. Rozwój tych terenów w połączeniu z sąsiedztwem Tlenia oddalonego o 16 km (gmina Osie) oraz Świecia (oddanego o 16km) mogą stanowić atrakcję turystyczną o znaczeniu krajowym a w szczególności lokalnym (dla mieszkańców Świecia, Grudziądza i Bydgoszczy). Działania związane z wykorzystaniem głównych walorów gminy, będą miały szczególne znaczenie dla aktywizacji społecznej, w tym zarówno w obszarze gospodarczym, jak i społecznym w tym dla aktywizacji osób starszych oraz niezaradnych, dotkniętych ubóstwem.

4. OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego na obszarze Gminy Drzycim nastąpiło poprzez

zastosowanie dwóch metod opisanych w "Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych..." z dnia 18 stycznia 2017 r.

4.1 Metoda I wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Delimitacja obszaru zdegradowanego Gminy Drzycim nastąpiła poprzez zbadanie wszystkich sołectw pod kątem występowania problemów społecznych. W tym celu zebrano informacje na temat sytuacji społecznej w każdym sołectwie, a następnie wyliczono wskaźniki pozwalające na określenie obszarów zdegradowanych.

Na terenie gminy występują sołectwa: Biechówko, Dąbrówka, Dólsk, Drzycim, Gacki, Gródek, Jastrzębie, Krakówek, Mały Dólsk, Sierosław, Wery. Sołectwa gminy Drzycim zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych poniższymi wskaźnikami:

- Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym;
- Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze;

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane zebrane przez Urząd Gminy i Urząd Pracy w Drzycimiu z 2015r. Kolorem zaznaczono wartości powyżej średniej dla gminy.

Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym

Średni wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym dla gminy wynosi 21,1%. Wskaźnik ten jest wyższy od średniej dla gminy jest w sołectwach: Jastrzębie, Sierosław, Dąbrówka, Gródek, Wery.

Tabela 5. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Miejscowość	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym
Gmina Drzycim	3368	712	21,1%
Dólsk	162	32	19,7%
Mały Dólsk	30	3	10,0%
Jastrzębie	297	72	24,2%
Sierosław	310	69	22,3%
Dąbrówka	98	22	22,4%
Drzycim	864	173	20,02%
Gacki	186	29	15,59%
Gródek	778	175	22,5%

Krakówek	78	17	21,8%
Biechówko	329	69	20,9%
Wery	236	51	21,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Drzycimiu

Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Wskaźniki osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy względem ludności w wieku produkcyjnym pokazuje szczególnie niekorzystną sytuację na rynku pracy (utrwalone bezrobocie), wskaźnik ten niekorzystny jest w Małym Dólsku, Gackach, Gródku, Biechówku oraz Werach, gdzie najwyższe wartości przyjmuje w Gackach.

Tabela 6. Występowanie problemów w obszarze bezrobocia

Miejscowość	Ludność w wieku produkcyjnym	Bezrobotni pozostający bez pracy 12 miesięcy i dłużej	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym
Gmina Drzycim	3 368	102	3,03%
Dólsk	162	4	2,47%
Mały Dólsk	30	1	3,33%
Jastrzębie	297	7	2,36%
Sierosław	310	8	2,58%
Dąbrówka	98	1	1,02%
Drzycim	864	23	2,66%
Gacki	186	8	4,30%
Gródek	778	28	3,60%
Krakówek	78	2	2,56%
Biechówko	329	12	3,65%
Wery	236	8	3,38%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Pracy Drzycim

Koncentracja jednocześnie dwóch problemów społecznych, których wskaźniki przekraczają średnią dla gminy występuje w sołectwach: Gródek, Wery.

Tabela 7. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej

Miejscowość	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym
Gmina Drzycim	21,14%	3,03%
Dólsk	19,75%	2,47%
Mały Dólsk	10,00%	3,33%
Jastrzębie	24,24%	2,36%
Sierosław	22,26%	2,58%
Dąbrówka	22,45%	1,02%
Drzycim	20,02%	2,66%
Gacki	15,59%	4,30%
Gródek	22,49%	3,60%
Krakówek	21,79%	2,56%
Biechówko	20,97%	3,65%
Wery	21,61%	3,38%

Źródło: Opracowanie własne

Dalsza delimitacja nastąpiła poprzez badanie wytypowanych sołectw pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych.

W okresie PRL na terenie sołectw: Gródek i Wery działały Państwowe Gospodarstwa Rolne. Obecnie niektóre budynki produkcyjne po PRG zostały przejęte przez firmy działające w branży rolniczej. Natomiast budynki mieszkalne przejęte zostały przez wspólnoty mieszkańców, które kiedyś pracowały w PGR. Obecnie nie wszystkie obiekty pozostałe po PGR są wykorzystywane a znaczna ich część jest zaniedbana i nie spełniają warunków wymaganych dla ich użytkowania.

4.2 Metoda II wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Dodatkowo wyznaczenie obszaru zdegradowanego na obszarze Gminy Drzycim nastąpiło zgodnie z zapisem "Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych..." z dnia 18 stycznia 2017 r. rozdział 6.4.2 pkt. 7. Odnosi się on do obserwowanych zmian demograficznych, szczególną rolę przypisano działaniom, których celem jest doprowadzenie do zapewnienia opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat.

Uwzględniając analizę miejscowości zastosowaną w I metodzie, dalszemu badaniu zostały poddane tylko sołectwa Gródek i Wery.

Udział ludności w wieku 60 lat i więcej na danym obszarze.

Średni wskaźnik liczby ludności w wieku 60 lat i więcej względem ludności ogółem dla

49

gminy wynosi 13,8%. Jak wskazuje analiza danych wskaźnik ten jest wyższy od średniej dla gminy w siedmiu sołectwach w tym w sołectwie Gródek i Wery.

Tabela 8. Udział ludności w wieku 60 lat i więcej na danym obszarze

Miejscowość	Stosunek ludności w wieku 60 i więcej względem ludności ogółem
Gmina Drzycim	13,8%
Dólsk	12,9%
Mały Dólsk	5,6%
Jastrzębie	14,9%
Sierosław	14,6%
Dąbrówka	15,3%
Drzycim	13,2%
Gacki	10,5%
Gródek	14,7%
Krakówek	14,9%
Biechówko	13,5%
Wery	14,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Drzycim

Na danym obszarze jest obiekt/obiekty, wykazujące techniczne możliwości przystosowania do użytkowania przez ludność starszą

Na terenie obu miejscowości (Gródek i Wery) są obiekty posiadające techniczne możliwości przystosowania do użytkowania przez ludność starszą. W Werach jest to świetlica wiejska, która obecnie jest w bardzo złym stanie i wymaga gruntownego remontu - postępująca degradacja budynku, którego gmina nie może utrzymywać w należytym stanie z braku środków finansowych. Działające w gminie NGO przygotowały koncepcje adaptacji budynku do celów aktywności osób starszych, w tym odpowiednie toalety, szatnie, wejścia bez progów i podjazdy. Na terenie Gródka istnieją obecnie zdegradowane obiekty, na których zaplanowano szereg modernizacji specjalnie pod potrzeby aktywizacji osób starszych, w tym obecnie kompletnie zdegradowane tereny rekreacyjne dawnej przystani kajakowej, a także zagospodarowanie brzegów zalewu, gdzie mają powstać ścieżki spacerowe i siłownie zewnętrzne z przystosowanym do ćwiczeń przez seniorów.

Występowanie negatywnego zjawiska w przynajmniej jedną ze sfer innych niż społeczna

Opis występowania negatywnych zjawisk w obszarze gospodarczym i/lub przestrzenno-

funkcjonalnym i/lub technicznym przedstawia tabela 9 i 10.

Tabela 9. Negatywne zjawiska w sołectwie Wery

Problem	Opis
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Występują tereny przemysłowe	W sołectwie funkcjonował duży PGR. Obecnie część jego obiektów jest przejęta przez osoby prywatne na cele prowadzonej działalności rolniczej. Pozostałe budynki częściowo są przekształcone w mieszkania lecz wciąż część obiektów i terenów jest obecnie jest niewykorzystana.
Obszary chronionego krajobrazu oraz ochrony przyrody	Na terenie sołectwa występują liczne obszary leśne (NATURA 2000 – Bory Tucholskie) oraz tereny cenne przyrodniczo: Wdecki Park Krajobrazowy, rzeka Wda. Brak szlaków turystycznych ogranicza dostępność tego terenu dla turystów.
Problemy komunikacyjne	Niewystarczająca liczba kursów komunikacyjnych umożliwiających mieszkańcom dojazd do instytucji gminnych, szkół i pracy w Świeciu oraz w ośrodkach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie tj. w Toruniu i Bydgoszczy.
Sfera techniczna	
Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	Istniejąca świetlica wymaga gruntownego remontu - postępująca degradacja budynku, którego gmina nie może utrzymywać w należytym stanie z braku środków finansowych. Wiele istniejących budynków wielorodzinnych i jednorodzinnych nie ma instalacji CO i CW, budynki są nieocieplone.
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną	W miejscowości brak sieci kanalizacji sanitarnej. Brakuje ścieżek rowerowych, chodników, parkingów oraz oświetlenia. Zły stan dróg lokalnych utrudnia komunikację i ogranicza przedsiębiorczość, pogarsza bezpieczeństwo w poruszaniu się w szczególności dla osób starszych i dzieci
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Na terenie sołectwa Wery nie ma podmiotów prawa handlowego a liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2015 r. wynosiła 3. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 8,7 i był niższy od średniej dla gminy (29,3).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Drzycim

Tabela 10. Negatywne zjawiska w sołectwie Gródek

Problem	Opis
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Występują tereny przemysłowe	W sołectwie funkcjonował duży PGR. Obecnie część obiektów przejęta jest przez osoby prywatne na cele prowadzonej działalności rolniczej. Działał duży zakład remontowy energetyki Gródek, który został zlikwidowany. Teren zakładu oraz majątek został częściowo przejęty przez nowe przedsiębiorstwa.
Obszary chronionego krajobrazu oraz ochrony przyrody	Na terenie sołectwa występują liczne obszary leśne (NATURA 2000 – Bory Tucholskie) oraz tereny cenne przyrodniczo: Wdecki Park Krajobrazowy, rzeka Wda, Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu, głąz św. Wojciecha

	Brak szlaków turystycznych ogranicza dostępność tego terenu dla turystów.
Genne obiekty kultury	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Głaz św. Wojciecha w lasach Leosi, będący trzecim co do wielkości głazem w Polsce i największym w województwie kujawsko-pomorskim; ▪ Na rzece Wdzie działa elektrownia wodna w Gródku z początku XX w. (budowę zakończono w 1923 r., była pierwszą dużą elektrownią wodną w kraju, wciąż działa i jest zabytkiem co stanowi swoistą atrakcję); ▪ Drewniany dwór szlachecki w Gródku – najstarszy tego typu obiekt na Pomorzu. ▪ Pozostałość po zamku krzyżackim w Gródku <p>Wszystkie obiekty te są bardzo mało eksponowane i trudno dostępne.</p>
Sfera techniczna	
Degradacja stanu technicznego terenów i obiektów budowlanych i rekreacyjnych	<p>W obszarze sołectwa Gródek występują liczne tereny o wysoki walorach turystycznych (lasy oraz rzeka Wda) jednak są one zupełnie niewykorzystane: brak plaży, kempingu, bindugi, teren porastają krzewy i zarośla, brak parkingów i dróg dojazdowych, występują liczne ruiny budynków). Część terenów była w gestii Zakładu Remontowego Energetyki Gródek, po prywatyzacji osoby prywatne zupełnie zaniedbały istniejącą infrastrukturę. Budynek dawnej przystani kajakowej znajduje się w fatalnym stanie technicznym i wymaga gruntownego remontu.</p> <p>Na terenie miejscowości występują liczne budynki indywidualne o zabytkowym charakterze ulegające coraz większej degradacji. Między innymi dworek szlachecki i ruiny zamku krzyżackiego. Wiele budynków indywidualnych jak i wielorodzinnych wymaga modernizacji pod względem wyposażenia w instalacje oraz termomodernizacje.</p>
Infrastruktura szkolna	W Gródku funkcjonuje szkoła, która wymaga doposażenia oraz rozbudowy części sportowo-kulturalnej. Miejscowość ta zamieszkiwana jest przez liczną grupę mieszkańców, w tym młodzież. Brak odpowiedniego wyposażenia wpływa na wyniki kształcenia a także na tworzenie więzi społecznych pozwalających zatrzymać młodych ludzi w sołectwie i gminie – pogarszający się stan kapitału społecznego.
Zły stan techniczny dróg	Drogi lokalne wymagają modernizacji. Brak ścieżek rowerowych, chodników, parkingów oraz oświetlenia.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Drzycim

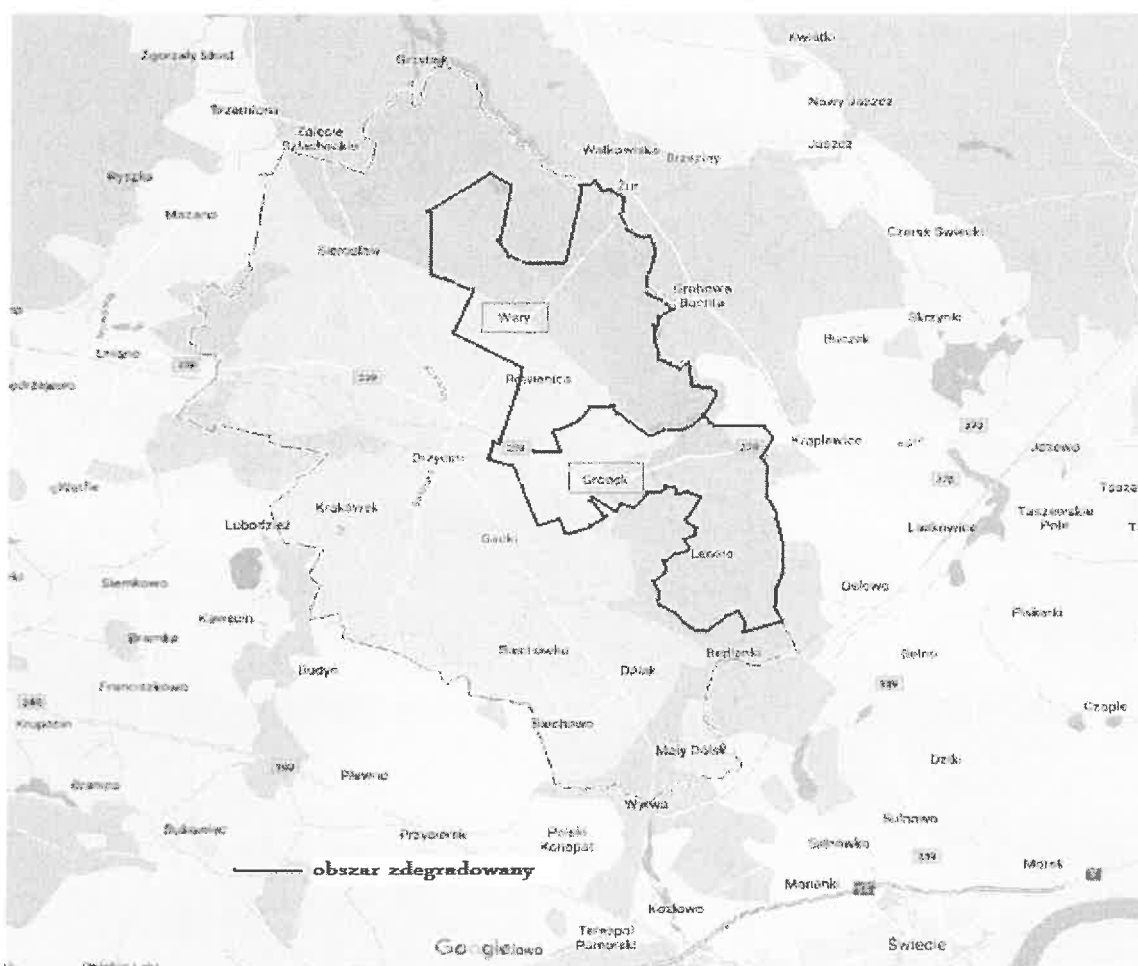
Przeprowadzona delimitacja obszaru zdegradowanego za pomocą obu metod wykazała, że obszarem zdegradowanym w gminie jest sołectwo: Gródek i Wery. Obszar ten zamieszkuje 29,8% ludności gminy i zajmuje on 29,4% obszaru gminy.

Tabela 11. Obszar zdegradowany gminy Drzycim

Sołectwo	Powierzchnia [ha]	Udział [%]	Ludność w 2015 r [os.]	Udział [%]
Gmina Drzycim	10817,35	100	5 148	100
Obszar zdegradowany	3182,45	29,4%	1536	29,8%
Gródek	1427,58	13,2%	1 192	23,1%
Wery	1754,87	16,2%	344	6,7%

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 1. Mapa obszaru zdegradowanego w gminie Drzycim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie gogle.pl

5. OBSZAR REWITALIZACJI GMINY

Miejscowości wytypowane do obszaru zdegradowanego zamieszkuje 29,4% ludności gminy i zajmuje on 29,8% obszaru gminy. Ze względu na to że większość tych obszarów stanowią lasy i użytki rolne, obszar ten został zawężony do obszarów najbardziej zamieszkałych i

zurbanizowanych, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, i które mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego - położone są w obszarze Wdeckiego Parku Krajobrazowego, występują tam zdegradowane tereny po PGR, a także znaczny potencjał społeczny w postaci licznych dobrze zorganizowanych NGO. Tym samym wyznaczony obszar rewitalizacji – sołectwa Wery i Gródek - stanowi 0,51% obszaru gminy i jest zamieszkały przez 24,8% ludności i nie przekracza progów określonych przez ustawę.

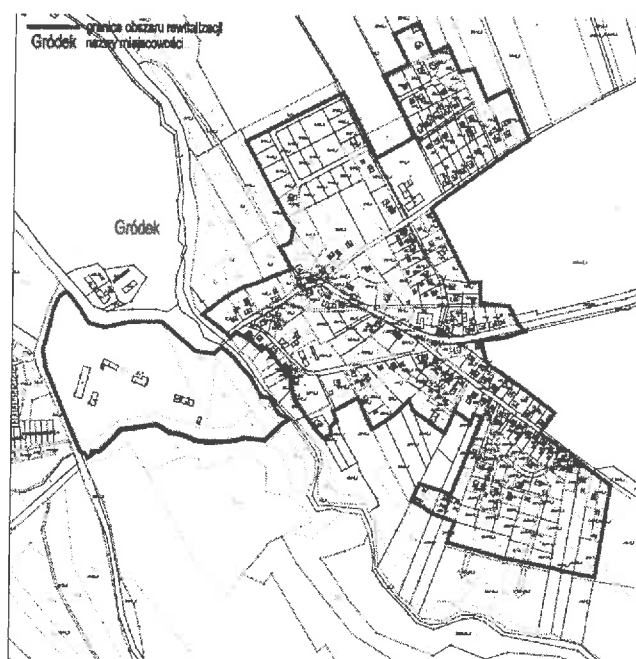
Tabela 12. Powierzchnia i ludność Gminy Drzycim objęta rewitalizacją

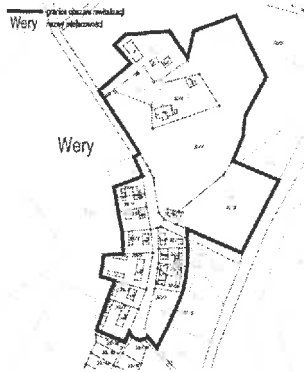
Sołectwo	Powierzchnia [ha]	Udział [%]	Ludność w 2015 r [os.]	Udział [%]
Gmina Drzycim	10817,35	100	5 148	100
Obszar zdegradowany	54,4638	0,51	1244	24,8
Gródek	43,9292	0,41	928	18,5
Wery	10,5346	0,10	316	6,3

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 2. Mapa obszaru rewitalizacji w Gminie Drzycim

Źródło: Opracowanie własne

6. DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Wery

Sołectwo Wery położone jest w północnej części gminy. Obszar wyznaczony do rewitalizacji wynosi 10,5 ha. Wery sąsiaduje z sołectwami Gródek i Sierosław.

Obszar rewitalizowany sołectwa zamieszkuje 316 osób, struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 16,6% (52 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 68,6% (217 os.),
- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 14,8% (48 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności w wieku produkcyjnym wynosi 21,7% i jest wyższy niż średni wskaźnik dla gminy – 21,1%.

Na terenie sołectwa Wery nie zarejestrowano żadnego podmiotu prawa handlowego a liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2015 r. wynosiła 3. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 8,7 i był niższy od średniej dla gminy (29,3).

W 2015 r. liczba bezrobotnych wynosiła 25 osoby, z czego 8 było bezrobotne powyżej 12

miesiący. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 10,6% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 7,7%.

W 2015 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało 35 osób. Odsetek gospodarstw korzystających z pomocy wynosił 18,0% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 13,9%.

W sołectwie Wery na obszarze rewitalizacji znajduje się świetlica wiejska, która wymaga gruntownego remontu. Jest to obiekt w złym stanie technicznym, gdzie postępuje degradacja budynku, i którego gmina nie może utrzymywać w należytym stanie z braku środków finansowych.

W całej miejscowości brak sieci kanalizacji sanitarnej, nie ma instalacji CO.

Na terenie całego sołectwa drogi są głównie gruntowe w złym stanie co znacznie utrudnia komunikację, pogarsza bezpieczeństwo w poruszaniu się w szczególności dla osób starszych i dzieci i ogranicza przedsiębiorczość.

W sołectwie funkcjonował duży PGR. Obecnie część jego obiektów jest przejęta przez osoby prywatne na cele prowadzonej działalności rolniczej. Pozostałe budynki częściowo są przekształcone w mieszkania lecz wciąż część obiektów i terenów i obiektów jest obecnie jest niewykorzystana.

Na terenie sołectwa występują liczne obszary leśne (NATURA 2000 – Bory Tucholskie) oraz tereny cenne przyrodniczo: Wdecki Park Krajobrazowy, rzeka Wda. Brak szlaków turystycznych ogranicza dostępność tego terenu dla turystów.

Mieszkańcy skarżą się na niewystarczającą liczbę kursów komunikacyjnych umożliwiających dojazd do instytucji gminnych, szkół i pracy w Świeciu oraz w ośrodkach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie tj. w Toruniu i Bydgoszczy.

Podsumowanie problemów występujących na terenie rewitalizacji w sołectwie Wery:

- Wysoki udział osób bezrobotnych względem ludności w wieku produkcyjnym
- Wysoki odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej
- Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym
- Niski poziom przedsiębiorczości

Gródek

Sołectwo Gródek położone jest w środkowej części gminy. Obszar wyznaczony do rewitalizacji wynosi 43,9 ha. Gródek sąsiaduje z sołectwami Dólsk, Gacki, Drzycim i Wery.

Obszar rewitalizacji w Gródku 928 osoby, struktura ludności przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 20,0% (186 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 64,9% (602 os.),
- Ludność w wieku poprodukcyjnym: 14,9% (138 os.).

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności w wieku produkcyjnym wynosi 22,9% i jest wyższy niż średni wskaźnik dla gminy – 21,1%. Na terenie obszaru liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2015 r. wynosiła 39.

W 2015 r. liczba bezrobotnych wynosiła 58 osoby, z czego 28 było bezrobotne powyżej 12 miesięcy. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 3,6% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 3%.

W 2015 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało 76 osób.

Na obszarze rewitalizacji znajduje się szkoła, która wymaga doposażenia oraz rozbudowy części sportowo-kulturalnej. Miejscowość ta zamieszkiwana jest przez liczną grupę mieszkańców, w tym młodzież. Brak odpowiedniego wyposażenia wpływa na wyniki kształcenia a także na tworzenie więzi społecznych pozwalających zatrzymać młodych ludzi w sołectwie i gminie – pogarszający się stan kapitału społecznego.

W sołectwie funkcjonował duży PGR. Obecnie część jego obiektów jest przejęta przez osoby prywatne na cele prowadzonej działalności rolniczej. Działał duży zakład remontowy energetyki Gródek, który został zlikwidowany. Teren zakładu oraz majątek został częściowo przejęty przez nowe przedsiębiorstwa.

Na terenie sołectwa występują liczne obszary leśne (NATURA 2000 – Bory Tucholskie) oraz tereny cenne przyrodniczo: Wdecki Park Krajobrazowy, rzeka Wda. Brak szlaków turystycznych ogranicza dostępność tego terenu dla turystów.

Na terenie rewitalizowanym sołectwa Gródek znajdują się obiekty kultury takie jak:

- Działająca elektrownia wodna w Gródku z początku XX w. na rzece Wdzie (budowę zakończono w 1923 r., była pierwszą dużą elektrownią wodną w kraju, wciąż działa i jest zabytkiem co stanowi swoistą atrakcję);
- Drewniany dwór szlachecki w Gródku – najstarszy tego typu obiekt na Pomorzu;
- Pozostałość po zamku krzyżackim w Gródku,

Obiekty te są mało wyeksponowane i nie znane turystom.

Podsumowanie problemów występujących na terenie rewitalizacji w sołectwie Gródek:

- Wysoki odsetek osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy względem ludności w wieku

produkcyjnym;

- Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym – obecnie 138 osób;
- Brak infrastruktury dostosowanej do aktywności osób starszych;
- Zupełny brak wykorzystania dużego potencjału walorów turystycznych.

7. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI

Jak wynika z diagnozy głównym problemem na obszarze rewitalizacji jest wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym oraz bezrobocie. Starzejące się społeczeństwo to obecnie coraz częstszy problem lokalnych społeczności. Często też osoby starsze znajdują się również w grupie beneficjentów pomocy środowiskowej, głównie z powodu asymilacji i bezradności. Ponieważ obecnie na obszarze rewitalizacji brakuje oferty skierowanych do tej grupy społecznej, przez co ludzie starsi pozostają w domach i nie uczestniczą w życiu społecznym. Program Rewitalizacji Gminy Drzycim zakłada działania mające na celu zmianę sytuacji społecznej osób starszych.

Ponieważ przy delimitacji obszaru zdegradowanego zastosowano dodatkową metodę wyznaczania obszaru zdegradowanego w odniesieniu do problemów starzejącego się społeczeństwa, gmina Drzycim określiła wizję obszaru rewitalizacji jako:

Obszar rewitalizacji zostanie objęty działaniami rzecz integracji lokalnej społeczności poprzez rozwój działalności kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, co wpłynie na zmianę aktywności społecznej i gospodarczej, a tym samym poprawę sytuacji mieszkańców, w tym osób powyżej 60 tego roku życia.

Przy określaniu wizji pod uwagę brane były wyniki analizy otoczenia oraz oczekiwania społeczeństwa:

- rozwój oferty integracyjnej i aktywizacyjnej mieszkańców w szczególności pomoc w trudnych sytuacjach (bezradność) oraz wsparcie międzypokoleniowe,
- stworzenie atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego dla osób starszych,
- wzmocnienie atrakcyjności turystycznej, co przyczyni się do zmiany postaw i większej aktywności społecznej i gospodarczej,
- tworzenie nowych miejsc pracy i rozwijanie przedsiębiorczości,
- poprawa stanu infrastruktury technicznej – budynków kultury, dróg, chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia i OZE wraz z termomodernizacją i przystosowaniem dla osób starszych.

Zakłada się, że podstawą rewitalizacji będą aktywne działania na rzecz integracji społecznej. Przede wszystkim planuje się działania, które spowodują, że wzrośnie aktywność mieszkańców zarówno w sferze kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej jak również i sferze gospodarczej. Przede wszystkim planuje się działania na rzecz wzmocnienia potencjału działających w gminie fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, które choć w gminie Drzycim występują dość licznie, to jednak ich aktywność jest niewielka, co związane jest z brakiem środków na finansowanie działalności oraz brakiem dostępu do infrastruktury dostosowanej do potrzeb poszczególnych organizacji. Planowane dziania NGO będą dotyczyć: cyklicznej działalności artystycznej, kulturalnej i edukacyjnej w formie spotkań w ramach różnych kół zainteresowań oraz festynów, „Dom otwarty” – świetlica środowiskowa oraz związana z tym działalność Koła Gospodyń Wiejskich, Klubu Seniora, a także Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności jak „Miłośnicy Ryb” czy utworzenie klubu kajakowego i sportowego z ofertą dla seniorów.

W celu aktywizacji gospodarczej zakłada się działania między pokoleniowe, w których nastąpi współpraca młodszych i starszych mieszkańców. Podstawą planowanych działań jest zapewnienie miejsca spotkań, gdzie mieszkańcy będą mogli realizować swoje projekty w różnych obszarach. Podstawowe prace w tym zakresie obejmować będą remont pomieszczeń przeznaczonych dla mieszkańców w tym dostosowanie do potrzeb osób starszych: świetlicy, drewnianego dworku oraz zagospodarowanie terenów rekreacyjnych pod potrzeby kultury, rekreacji i sportu. Z miejsc tych będą korzystać mieszkańcy dla realizacji różnych projektów integracyjnych i edukacyjnych opisanych szczegółowo w dalszej części programu. Główną ideą tych projektów będzie zwiększenie aktywności społecznej w różnych obszarach: działania będą dotyczyć organizacji spotkań towarzyskich, w szczególności działań klubów seniora, oraz cyklicznych wydarzeń jak Dzień dziecka, Dzień kobiet itp. organizacji szkoleń oraz animacji kulturalnej w zakresie rękodzieła, tańca i śpiewu. Obiekty te będą wykorzystane w realizacji: kursów zawodowych dla dorosłych, podnoszenia kompetencji np. kursów korzystania a nowych mediów ICT, szkoleń typu „Bądź przedsiębiorczy”, czy projektu informacyjno-animacyjnego na temat tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej.

Jak wskazano w diagnozie, w gminie występują liczne zaniedbania o charakterze funkcjonalno-strukturalnym, w tym w odniesieniu do zaniedbań w sferze infrastruktury rekreacyjno-turystycznej. W związku z tym zaplanowano realizację projektów w zakresie poprawy jakości dróg, w tym ścieżek rowerowych i spacerowych poprawiających bezpieczeństwo (dojazd do szkoły, lekarza, urzędów itp. jak i udostępnienia atrakcyjnych obszarów gminy, m.in.: Wdy i zalewu, obiektów rekreacyjnych, świetlicy. Rozwój infrastruktury, w tym terenów

turystycznych będzie miał wpływ zarówno na ogólną aktywność społeczności lokalnej jak i aktywność gospodarczą, co w konsekwencji przyniesie nowe miejsca pracy związane z obsługą turystów: obsługa wędkarzy i turystów oraz zmniejszenie nieporadności, co przekłada się na zmniejszenie uzależnienia od pomocy środowiskowej.

8. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

8. 1 Cele rewitalizacji

Dla Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim określono następujący cel:

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat.

Dla jego osiągnięcia zakłada się zrealizowanie działań w następujących kierunkach:

- I. Aktywizacja i integracja społeczna, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.**
- II. Zwiększenie aktywności zawodowej.**
- III. Rozwój infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji.**

Przyjęte cele odpowiadają zjawiskom zidentyfikowanym w diagnozie oraz przyjętym obszarom interwencji i kluczowym grupom docelowym. W podejmowanych działaniach szczególnie uwzględnione będą grupy defaworyzowane, w tym również osoby starsze w wieku powyżej 60 lat. Działania w zakresie grup defaworyzowanych będą prowadzone we wszystkich obszarach, tj. poprzez działania aktywizujące, integracyjne, szkolenia, jak i przystosowania infrastruktury.

8. 2. Przedsięwzięcia i projekty

KIERUNEK DZIAŁAŃ 1. Aktywizacja i integracja społeczna, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

PRZEDSIĘWZIĘCIE 1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego

- 1.1.1 Cykliczne działania artystyczne, kulturalne i edukacyjne w formie festynów
- 1.1.2 „Dom otwarty” – świetlica środowiskowa
- 1.1.3 Organizacja kursów kulinarnych
- 1.1.4 Organizowanie spotkań towarzyskich
- 1.1.5 Szkolenia w ramach rękodzieła artystycznego

1.1.6 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - „Miłośnicy ryb”

1.1.7 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - Działalność Klubu Seniora

1.1.8 „Klub Kajakowy Gródek”

1.1.9 „Klub Sportowy Gródek”

KIERUNEK DZIAŁAŃ 2. Zwiększenie aktywności zawodowej

PRZEDSIĘWZIĘCIE 2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych

2.1.1. Kursy zawodowe dla dorosłych

2.1.2. Podnoszenie kompetencji – kursy komputerowe

2.1.3. „Bądź przedsiębiorczy”

2.1.4 Projekt informacyjno-animacyjny na temat tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej

KIERUNEK DZIAŁAŃ 3. Rozwój infrastruktury dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji

PRZEDSIĘWZIĘCIE 3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji

3.1.1 Remont świetlicy w Werach.

3.1.2 Zagospodarowanie przestrzeni przy świetlicy

3.1.3 Remont boiska i terenu towarzyszącego

3.1.4 Budowa ścieżek i szlaków turystycznych i rekreacyjnych.

3.1.5 Zagospodarowanie terenów nad rzeką Wdą – utworzenie strefy rekreacyjno-sportowej

3.1.6 Restauracja grodu średniowiecznego oraz zabytkowego dworu.

3.1.7 Budowa przystani kajakowej oraz zaplecza klubu sportowego

3.1.8 Przebudowa drogi gminnej

3.1.9 Utwardzenie polnej drogi w Sierosławku

3.1.10 Poprowadzenie ścieżki rowerowej.

Poszczególnym przedsięwzięciom przypisano adekwatne wskaźniki rezultatu i produktu, których osiągnięcie udowodni skuteczne zrealizowanie celów rewitalizacji, co przedstawiono w tabeli 13.

Tabela 13. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy 2016	Rok docelowy 2020
Liczba utworzonych miejsc pracy	0	1
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	0	60
Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem	0	15
Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty turystyczne	0	50
Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej i drogowej w zakresie włączenia społecznego	0	50
Liczba osób uczestniczących w inicjatywach, które zaspokajają potrzeby społeczne	0	70
Liczba zrewitalizowanych obszarów	0	6
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	0	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie LGD

9. LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań niezbędne jest wskazanie głównych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

Szczegółowy opis poszczególnych podstawowych przedsięwzięć (w postaci fiszek) został zamieszczony w załączniku nr 1 do niniejszego programu.

Tabela 14. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu	Opis projektu			Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja		Szacowana wartość projektu (zł)
Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek., w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat.								
1. Aktywizacja i integracja społeczna, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym								
Gródek Wery	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	1.1.1 Cykliczne działania artystyczne, kulturalne i edukacyjne w formie festynów	S	Gmina Drzym, NGO	Elementami projektu jest organizacja różnego rodzaju przedsięwzięć kulturalnych i artystycznych: <ul style="list-style-type: none"> • cykliczne festyny z okazji np. „Święta poziomki”, Noc Kupały, Święto Karpia itp, z wykorzystaniem tradycji i zasobów lokalnych i wytworzenia nowych zwyczajów. • warsztaty integrując np. szkolenia w ramach NGO z zakresu tradycji lokalnego rzemiosła, zielonictwa, ekologii, agroturystyki 	Wery - boisko Sierosław - boisko Sierosław - skład wisko Gródek - boisko	200 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększenie ilości wydarzeń kulturalnych ▪ zwiększenie dostępności wydarzeń kulturalnych, artystycznych i edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców, w tym także tych gorzej usytuowanych i osób po 50 roku życia <p>Wskaźnik: Liczba osób uczestniczących w inicjatywach, które zaspokajają potrzeby społeczne</p> <p>-70</p>

Wery	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	1.1.2 „Dom otwarty” – świetlica środowiskowa	S	Gmina Drzycim, NGO	<p>Organizacja świetlicy środowiskowej, w której będą prowadzone różnego rodzaju aktywności nastawione na współpracę osób starszych z dziećmi i młodzieżą (współpraca z klubem seniora, kołem gospodyń, np.):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pomoc przy nauce, zatrudnienie korepetytorów dla dzieci, praca opiekuna świetlicy, ▪ wzajemna pomoc przy poznaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych (komputery, telefony komórkowe itp.) ▪ zorganizowanie opieki dla najmłodszych dzieci we współpracy z NGO (koło gospodyń, klub seniora, OSP, PZW), ▪ czytanie książek, gazet, prowadzenie rozmów, wspomnienia, ▪ korzystanie z kafejki internetowej <p>Praca opiekuna i animatora świetlicy oraz współprac z NGO</p>	Wery - świetlica	112 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych, ▪ nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci ▪ poszerzenie wiedzy ▪ podniesienie poziomu kształcenia <p>Wskaźnik:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 10</p>	Monitoring obiektu Ankietyzacja korzystających ze świetlicy
Wery	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	1.1.3. Organizacja kursów kulinarnych	S	Gmina Drzycim, NGO „Koło Gospodyń Wiejskich	<p>Przewiduje się prowadzenie różnego rodzaju kursów kulinarnych, przekazywanie wiedzy osobom młodym przez osoby starsze jak i prowadzenie kursów przez wykwalifikowane osoby. W ramach działania przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ warsztaty kulinarne dawnych smaków, ▪ warsztaty pieczenia, ▪ spotkania ze znanymi kucharzami z kraju, ▪ zatrudnienie wykwalifikowanej osoby do prowadzenia kursów <p>Koszt cyklicznych warsztatów kulinarnych oraz koszty zakupu wyposażenia oraz produktów do</p>	Wery - świetlica	52 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych ▪ nabycie nowych umiejętności <p>Wskaźnik:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 5</p>	Listy obecności

				prowadzenia warsztatów.									
Wery	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	1.1.4 Organizacja spotkań towarzyskich	S	NGO - „Koło Gospodyń Wiejskich	Przewiduje się prowadzenie różnego rodzaju spotkań z okazji wszelakich świąt: Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet itp.: <ul style="list-style-type: none"> organizowanie konkursów organizowanie występów 	Wery - świetlica	28 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych nabywanie nowych umiejętności <p>Wskaźnik:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 5</p> <p>Listy obecności</p>					
Wery	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	1.1.5 Szkolenia w ramach rękodzieła artystycznego	S	Gmina Drzycim, NGO - „Koło Gospodyń Wiejskich	Przewiduje się prowadzenie szkoleń w ramach rękodzieła artystycznego, przekazywanie wiedzy osobom młodym przez osoby starsze jak i prowadzenie kursów przez wykwalifikowane osoby. W ramach działania przewiduje się: <ul style="list-style-type: none"> zatrudnienie wykwalifikowanej osoby do prowadzenia kursów zakup szydełek - 10 zakup materiałów Koszt cyklicznych warsztatów oraz koszty zakupu wyposażenia oraz produktów do prowadzenia warsztatów. 	Wery - świetlica	32 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych nabywanie nowych umiejętności <p>Wskaźnik:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 5</p> <p>Listy obecności</p>					
Gródek	1.1. Rozwój	1.1.6 Realizacja	S	PZW,-	W ramach zajęć planuje się warsztatów.	Gródek	8 000,00	<p>Prognozowane rezultaty:</p>					Listy obecności

	oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - „Miłośnicy ryb”	„Miłośnicy ryb”	prowadzenie cyklicznych (sezonowych) spotkań o pogadankach, a także wspólnych spacerów w terenie, w celu zapoznania z ideą działania PZWi OSP oraz szerzenia wiedzy na temat właściwego (bezpiecznego) korzystania z lokalnych zasobów: rzek i lasów. Ponadto celem jest organizacja dorocznego festynu („Święto Ryby”) o zasięgu gminy a z czasem ponad gminnym.	k - świetli ca	zł	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych ▪ nabycie nowych umiejętności <p style="text-align: center;">Wskaźnik:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 5</p>	
Gródek, Wery	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	1.1.1.7 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - Działalność Klubu Seniora	Klub Seniora	Działanie klubu seniora będzie obejmowało aktywizację społeczności lokalnej w poprzez wspólne zajęcia artystyczne oraz uczestnictwo w lokalnych festynach oraz konkursach artystycznych. W ramach zajęć planuje się zajęcia chóru, kurs tańca, oraz zajęcia sportowe (aerobik dla seniorów, normic wal king, siłownie zewnętrzne i zajęcia na boiskach sportowych. Planuje się organizację cyklicznych warsztatów prowadzonych przez seniorów oraz zaproszonych gości: artystów, animatorów. Klub seniora będzie także zajmował się organizacją lokalnych wydarzeń: pikniki, festyny, Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet, itp.	Gródek - świetli ca	22 000,00 zł	<p style="text-align: center;">Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych ▪ nabycie nowych umiejętności <p style="text-align: center;">Wskaźnik:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 20</p> <p style="text-align: right;">Listy obecności</p>	

Gródek	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	1.1.8 „Klub Kajakowy Gródek”	S	Gmina Drzym	W ramach przedsięwzięcia planuje się utworzyć klub, który będzie koncentrował się na organizacji spływów kajakowych, organizowaniu wyjazdów wioślarskich ale również na żagle oraz prowadzenie kursów dla dorosłych w zakresie instruktora kajakarstwa, rekreacji ruchowej. W ramach działania przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanej osoby w ramach przeprowadzania kursów.	Gródek	112 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ możliwość nabycia nowych umiejętności ▪ aktywne spędzanie czasu <p>Wskaźnik:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 5</p>	Lista obecności	
Gródek	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	1.1.9 „Klub Sportowy Gródek”	S	Gmina Drzym	Klub sportowy będzie prowadził działalność w zakresie aktywizacji sportowej i rekreacyjnej lokalnej społeczności w tym rozwijania umiejętności sportowych młodzieży i dorosłych. W oparciu o nową infrastrukturę możliwe będzie poszerzenie zakresu działalności klubu na dodatkowe dyscypliny sportu, w tym aktywizację osób starszych – nornic wal king, siłownia zewnętrzna, siatkówka i piłka nożna dla seniorów - więcej osób będzie korzystać z zaplecza sportowego co spowoduje integrację środowiskową, i międzypokoleniową.	Gródek - świetlica	112 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ aktywizacja środowiska ▪ zapobieganie wykluczeniu <p>Wskaźnik:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 5</p>	Rejestr organizowanych imprez	
KIERUNEK DZIAŁAŃ 2. Zwiększenie aktywności zawodowej										
Gródek Wery	2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych	2.1.1. Kursy zawodowe dla dorosłych	S	Gmina Drzym	Kursy będą prowadzone we współpracy z Urzędem Pracy i GOPS w Drzycimiu. Będzie to cykl warsztatów o następującej tematyce: <ul style="list-style-type: none"> ▪ podniesienie kompetencji i kwalifikacji niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, 	Gródek - świetlica Wery - świetlica	100 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nabycie nowych umiejętności wśród osób bezrobotnych ▪ zwiększenie motywacji i wiary we własne siły do powrotu na rynek pracy <p>Wskaźnik:</p>	Listy obecności	

Gródka, Węry	2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych	2.1.2 Kursy komputerowe	S	Gmina Drzycim, NGO	<p>której udzielane jest wsparcie;</p> <ul style="list-style-type: none"> kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej lub przekwalifikowania nauka aktywnego poszukiwania pracy. <p>W ramach przedsięwzięcia przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanej osoby prowadzącej szkolenia.</p>	Gródka - świetlica Węry - świetlica	100 000,00 zł	<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 10</p>	<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 10</p>
Gródka, Węry	2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych	2.1.3 „Bądź przedsiębiorczy”	G	Gmina Drzycim, NGO	<p>Elementami projektu jest</p> <ul style="list-style-type: none"> przekazanie informacji jak założyć własną firmę, poznanie procesu otworzenia własnej działalności od momentu powstania pomysłu na biznes po zatrudnienie pracowników, zapoznanie z wiedzą niezbędną dla każdego początkującego przedsiębiorcy, dotycząca: formalności urzędowych, 	Węry - świetlica Gródka - świetlica	31 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> nabycie nowych umiejętności wśród osób bezrobotnych zwiększenie motywacji i wiary we własne siły do powrotu na rynek pracy <p>Wskaźnik: Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem - 10</p>	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwój gospodarczy wzrost aktywności gospodarczej <p>Wskaźnik: Liczba utworzonych miejsc pracy - 1</p>

					<p>podatków, źródeł finansowania działalności oraz z aktualnymi przepisami dotyczącymi prowadzenia działalności gospodarczej,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zdobyć wiedzę jak wykorzystywać walory turystyczne pod kątem działalności gospodarczej <p>zatrudnienie wykwalifikowaną osobę prowadzącą szkolenia</p>			
<p>Wery</p>	<p>2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych</p>	<p>2.1.4 Projekt informacyjno-animacyjny na temat tworzenia i funkcjonowania spółdzielni społecznej</p>	<p>G</p>	<p>Gmina Drzym</p>	<p>Przekazanie podstawowych informacji dla wytypowanej grupy osób bezrobotnych o możliwości tworzenia spółdzielni społecznej. Animacja psychologiczno-pedagogiczna, zachęcająca do podjęcia działań – przejście do etapu organizowanego szkolenia, poprzedzającego utworzenie spółdzielni społecznej. Opracowanie strategii wprowadzenia na rynek gospodarzy nowego produktu z tematyki regionalnej i rękodzieła. W ramach działania przewiduje się - zatrudnienie wykwalifikowanej osoby do prowadzenia kursu.</p>	<p>Wery- świetli ca</p>	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zdobycie wiedzy związanej z funkcjonowaniem spółdzielni społecznej ▪ stworzenie spółdzielni społecznej ▪ zapobieganie wykluczeniu osób bezrobotnych <p>Wskaźnik: Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem - 5</p>	<p>Listy obecności</p>

KIERUNEK DZIAŁAŃ 3 Rozwój infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji

Wery	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.1 Remont świetlicy w Werach.	T	Gmina Drzycim	<p>W ramach remontu świetlicy przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przebudowę budynku – wymiana dachu na blachodachówkę; ▪ termomodernizację; ▪ poprawa stanu elewacji; ▪ instalacja centralnego ogrzewania; ▪ założenie instalacji wodno-kanalizacyjnej (kuchnia i łazienka); ▪ wymiana instalacji elektrycznej; ▪ remont kuchni - wyposażenie w zaplecze kuchenne – zlew, lodówka, elektryczny podgrzewacz, bateria, butla gazowa, wylanie podłogi; ▪ remont łazienki – wyposażenie w meble, założenie płytek, wylanie podłogi, bateria, sedes, kaloryfer drabinkowy; ▪ remont i wyposażenie sali świetlicowej – grzejniki 3szt., karnisze 3 szt., lampy LED, biurka 3 szt., laptopy 3 szt., drukarka, miniwięź, szafa pod zabudowę, szklana gablota. 	Wery - świetlica	400 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ obniżenie kosztów utrzymania budynku świetlicy ▪ poprawa estetyki i bezpieczeństwa <p>Wskaźnik:</p> <p>Liczba zrewitalizowanych obszarów -1</p>	Monitoring obiektu Ankietyzacja korzystających ze świetlicy
Wery	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.2 Zagospodarowanie przestrzeni przy świetlicy	PF	Gmina Drzycim	<p>W ramach zagospodarowania terenu wokół świetlicy przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zamontowanie siłowni plenerowej - budowę placu zabaw - budowę parkingu - postawienie ławek 	Wery - świetlica	380 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa estetyki i bezpieczeństwa <p>Wskaźnik:</p> <p>Liczba zrewitalizowanych obszarów -1</p>	Monitoring obiektu Ankietyzacja korzystających ze świetlicy

Wery Gródek	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.3 Remont boiska i terenu towarzyszącego.	PF	Gmina Drzycim	Przewiduje się: <ul style="list-style-type: none"> ▪ koszenie boiska przez zatrudnionego pracownika z urzędu gminy ▪ zamontowanie ławek ▪ zamontowanie siłowni plenerowej Remont płyty głównej boiska - przystosowanie do boiska typu orlik z nawierzchnią poliuretanową, przystosowane do gry m.in. w kosza i siatkówkę. Ogrodzenie płyty boiska głównego i całego obiektu. Poprowadzenie ścieżki rekreacyjnej i wytyczenie wzdłuż niej szlaku turystycznego oraz znaków informacyjnych i mapy terenu. Ścieżka ta będzie prowadzona przez Wdecki Park Krajobrazowy wzdłuż rzeki Wdy do znajdujących się w Gródku i Werach obiektów turystycznych: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu, ▪ głaz św. Wojciecha ▪ elektrownia wodna w Gródku z początku XX w. ▪ Drewniany dwór szlachecki w Gródku, ▪ Kapliczka Ojca Świętego Ścieżka wraz ze szlakiem będzie stanowić połączenie z terenem rewitalizowanym w Sierostawku oraz będzie łączyć się ze szlakami prowadzącymi w głąb Borów Tucholskich (Tleń, Tuchola, Czarna Woda) oraz ze ścieżkami/szlakami na terenie gminy oraz Świeciem.	Gródek - szkoła Weryboisko	1 600 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizacja zawodów sportowych, treningów i imprez Wskaźnik: Liczba zrewitalizowanych obszarów - 2	Monitoring obiektu Ankietyzacja korzystających z boiska
Gródek	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.4 Budowa ścieżek i szlaków turystycznych i rekreacyjnych	PF	Gmina Drzycim	Poprowadzenie ścieżki rekreacyjnej i wytyczenie wzdłuż niej szlaku turystycznego oraz znaków informacyjnych i mapy terenu. Ścieżka ta będzie prowadzona przez Wdecki Park Krajobrazowy wzdłuż rzeki Wdy do znajdujących się w Gródku i Werach obiektów turystycznych: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu, ▪ głaz św. Wojciecha ▪ elektrownia wodna w Gródku z początku XX w. ▪ Drewniany dwór szlachecki w Gródku, ▪ Kapliczka Ojca Świętego Ścieżka wraz ze szlakiem będzie stanowić połączenie z terenem rewitalizowanym w Sierostawku oraz będzie łączyć się ze szlakami prowadzącymi w głąb Borów Tucholskich (Tleń, Tuchola, Czarna Woda) oraz ze ścieżkami/szlakami na terenie gminy oraz Świeciem.	Wery, Gródek	3 500 000,00 zł	Prognozowane rezultaty: <ul style="list-style-type: none"> ▪ utworzenie szlaku turystycznego ▪ ułatwienie dostępu do obiektów turystycznych ▪ ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych Wskaźnik: Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty turystyczne - 25	Ankietyzacja korzystających ze ścieżki rekreacyjnej

Gródek	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.5 Zagospodarowanie terenów nad rzeką Wdą – utworzenie strefy rekreacyjno-sportowej.	PF	Gmina Drzycim	<p>W ramach projektu przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ usunięcie zarośli ▪ utworzenie plaży ▪ utworzenie struktury kąpieliska gminnego ▪ wybudowanie pomostu ▪ boiska wielofunkcyjnego ▪ utworzenie miejsc kempingowych ▪ utworzenie placu zabaw ▪ wybudowanie parkingu ▪ utworzenie zaplecza socjalnego i toalety ▪ poprowadzenie drogi dojazdowej ▪ oświetlenie terenu. 	Gródek – ul. Wędrska	800 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych ▪ zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni, nadanie przestrzeni nowych funkcji ▪ integracja mieszkańców przez aktywny wypoczynek <p>Wskaźnik: Liczba zrewitalizowanych obszarów -1</p>	Dokumentacja projektowa (wykonawcza) i dokumentacja podwykonawcza
Gródek	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.6 Restauracja grodu średniowiecznego oraz zabytkowego dworu	PF	Gmina Drzycim, PPP	<p>Zakres prac::</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyrównanie sztucznych wykopów i suchej fosy ▪ odsłonięcie i konserwacja fundamentów zamku średniowiecznego ▪ wywiezienie gruzu i śmieci ▪ uporządkowanie parku, nowe zadrzewienia ▪ wykonanie alejek, oświetlenia, ławek, altanek i tablic informacyjnych dot. Zamku, dworu i folwarku ▪ wykonanie drogi dojazdowej do zamku ▪ restauracja dworu 	Gródek – działka nr 12	1 285 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zachowanie zabytków i udostępnienie ich ▪ pielęgnacja pamięci historycznej i dziedzictwa kulturowego ▪ wzrost aktywności turystycznej <p>Wskaźnik: Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty turystyczne - 25</p>	Dokumentacja projektowa (wykonawcza) i dokumentacja podwykonawcza

Gródek	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.7. Budowa przystani kajakowej oraz zaplecza klubu sportowego	PF	Gmina Drzym	<p>W ramach projektu przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ usunięcie zarośli ▪ utworzenie zaplecza socjalnego i toalety ▪ oświetlenie terenu. 	Gródek	800 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych ▪ zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni, nadanie przestrzeni nowych funkcji ▪ integracja mieszkańców przez aktywny wypoczynek <p>Wskaźnik: Liczba zrewitalizowanych obszarów -1</p>	Dokumentacja projektowa (wykonawcza) i dokumentacja podwykonawcza
Wery, Gródek	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.8 Przebudowa drogi gminnej	T	Gmina Drzym	<p>W ramach projektu przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawienie stanu nawierzchni poprzez utwardzenie ▪ poprowadzenie chodników dostosowanych do osób starszych i dzieci ▪ zamontowanie oświetlenia przy ulicy 	Wery, Gródek	1400 000,00 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ skrócenie czasu przejazdu ▪ ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, między innymi brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy <p>Wskaźnik: Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej i drogowej w zakresie włączenia społecznego - 30</p>	Pomiar czasu przejazdu przed realizacją inwestycji i po jej realizacji

Sierosław awek	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.9 Utwardzenie polnej drogi w Sierosławku	T	Gmina Drzycim	W ramach projektu przewiduje się utwardzenie tłuczniem polnej drogi.	Sierosław awek	200 0000 ,000 zł	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ skrócenie czasu przejazdu ▪ ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, między innymi brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy <p>Wskaźnik:</p> <p>Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej i drogowej w zakresie włączenia społecznego - 10</p>	Pomiar czasu przejazdu przed realizacją inwestycji i po jej realizacji
Wery, Gródek, Sierosław awek	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	3.1.10 Poprowadzenie ścieżki rowerowej	T	Gmina Drzycim	Przewiduje się utwardzenie dróg i poprowadzenie ścieżki rowerowej o nawierzchni bitumicznej: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sierosławek od skrzyżowania drogi do Wer do polany poziomej - 1,5 km ▪ od skrzyżowania do Wer 1 km ▪ Wery 500 m - kocie łby ▪ Wery od szosy w stronę świetlicy ▪ od Wer do Rówieńczy 800m ▪ od Rówieńczy do Gródka 3 km ▪ postawienie altanki zadaszonej na polanie poziomej ▪ zamontowanie obiektów bike&ride, ławek, koszy na śmieci 	Wery, Gródek, Sierosław awek	1 600 00 0,00	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ skrócenie czasu przejazdu ▪ ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, między innymi brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy <p>Wskaźnik:</p> <p>Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej i drogowej w zakresie włączenia społecznego - 10</p>	Pomiar czasu przejazdu przed realizacją inwestycji i po jej realizacji

Źródło: Opracowanie własne

S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno – funkcjonalny, T – techniczny

10. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Formuła projektów zintegrowanych

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Zgodnie z formułą projektów zintegrowanych, w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych realizowane będą również projekty „miękkie” finansowane m. in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W planowanych działaniach uwzględniane będą też inicjatywy gminy oraz społeczności lokalnej w tym udział wolontariuszy i środków prywatnych. Działania w ramach prowadzonych projektów będą łączyły zarówno animację kulturalną jak i aktywizację środowiskową, jak i wspieranie rozwoju kompetencji i umiejętności w celu poprawy sytuacji życiowej i gospodarczej.

W planowanych działaniach są zatem:

- ✓ remont świetlicy umożliwi dziania klubu seniora, koła gospodyń jak i szkolenia i kursy, utworzenie świetlicy środowiskowej a także kafejki internetowej,
- ✓ działalność NGO dotyczyć będzie wymiany doświadczeń, samopomocy, w tym współpracy międzypokoleniowej, rozwijania umiejętności (rękodzieło, śpiew, taniec, zbieranie ziół i ich wykorzystanie gospodarcze, obsługa komputerów w tym wykorzystanie Internetu dla promocji swojej działalności i kontaktu ze środowiskiem),
- ✓ zagospodarowanie przestrzeni dla celów kultury, sportu i wypoczynku umożliwi organizację cyklicznych imprez kulturalnych (festynów) o zasięgu lokalnym i regionalnym, co wpłynie na promocję gminy, poprawę konkurencyjności działań gospodarczych,
- ✓ organizacja kursów i warsztatów prowadzona będzie z udziałem lokalnych społeczności, jak i przy wykorzystaniu środków EFS, jak i zasobów prywatnych, w tym lokalnych przedsiębiorstw: zakłady mięsne, mleczarnia, pizzeria, złady remontowe, kowal i snycerz, itp.
- ✓ budowa dróg, ścieżek i szlaków to zarówno poprawa bezpieczeństwa dla mieszkańców, jak i ułatwienia w prowadzeniu działalności gospodarczej a przede wszystkim promocja regionu (tereny rewitalizowane o dużej atrakcyjności turystycznej), w tym łączenie w ramach szlaków turystycznych i komunikacyjnych z obszarem Świecia i innych atrakcji na

terenie Borów Tucholskich.

Komplementarność przestrzenna

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na wybranym obszarze rewitalizacji, przy czym zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na terenie sołectw: Wery, Gródek będą wpływać na wszystkich mieszkańców tych sołectw oraz gminy. Planowane działania będą promowane tak, aby zachęcić do udziału jak największą liczbę uczestników z całego obszaru gminy a także regionu. W szczególności zagospodarowanie przestrzeni w obszarze rzeki Wdy oraz Borów Tucholskich będzie stanowić atrakcję o zasięgu ponadregionalnym. Planowane cykliczne festyny poprzez promocję będą miały charakter gminny i regionalny.

Prowadzone działania będą dotyczyły zarówno przestrzeni lokalnej: zagospodarowania obiektów świetlicy, szkoły, zabytkowego dworu i grodu, boisk i placów zabaw, ale także przestrzeni całej gminy poprzez tworzenie ścieżek i szlaków łączących tereny rewitalizowane z innymi obszarami, co umożliwi zarówno lepszą komunikację do jak i z obszaru rewitalizowanego – np. poprawa dostępu do obiektów na terenie siedziby gminy Drzycimia z obszarem peryferyjnym na terenie wsi Wery.

Komplementarność problemowa

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w wielu aspektach. Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale 8: Cele rewitalizacji i kierunki działań.

Zapewnienie komplementarności problemowej w programie rewitalizacji będzie polegać na:

- Wzajemnym uzupełnianiu się działań społecznych i infrastrukturalnych, finansowaniu projektów z różnych źródeł.
- Skwantyfikowaniu efektów rewitalizacji poprzez określenie wskaźników dla celów rewitalizacji oraz prognozowanych rezultatów dla poszczególnych projektów.
- Ocenie i badaniu czy efekty prowadzonej rewitalizacji przyczyniają się do osiągnięcia celów i oczekiwanych efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim, tj.

a) wzrostu aktywności społecznej, ożywienia społecznego,

b) zmniejszenia poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym,

c) wzrostu zatrudnienia,

Podstawowe działania będą dotyczyć integracji społecznej poprzez aktywizację NGO oraz organizację wydarzeń integrujących społeczność lokalną – działania kluby seniora, koła gospodyń, PZW, OSP, klubów sportowych i władz lokalnych. Działania te będą się wzajemnie uzupełniały – prowadzone kursy, szkolenia, pracownie i wydarzenia będą się wzajemnie uzupełniały. Np. klub seniora będzie prowadził zarówno szkolenia w ramach samopomocy, jak i spotkania towarzyskie i wyjazdy integracyjne, a także będzie organizował imprezy plenerowe dla szerokiej społeczności gminy.

Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Komplementarność proceduralno – instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 13 System zarządzania realizacją programu rewitalizacji został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania Gminy Drzycim w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjnej zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz środków własnych Gminy Drzycim. Zakłada się również zaangażowanie w proces rewitalizacji kapitału prywatnego (np. przedsiębiorców), jak również wykorzystanie formuły partnerstwa publiczno-prywatnego (np. przy zagospodarowaniu obiektów zabytkowych będących własnością prywatną, które zostaną udostępnione dla szerokiej publiczności przy współpracy z samorządem, a także zaangażowanie środków własnych w prowadzenie działalności NGO).

Komplementarność międzyokresowa

W ostatnich latach na terenie gminy Skępe realizowano szereg projektów, które świadczą o tym, że działania podjęte w ramach rewitalizacji stanowią kontynuację dotychczasowych kierunków działań. Wśród nich znalazły się m. in. takie projekty jak:

Tabela 15. Lista projektów realizowanych przez Miasto i Gminę Skępe.

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu [zł]	Dofinansowanie z EU [zł]	Działanie
1	DAJMY SZANŚĘ-CZAS NA AKTYWNOŚĆ W GMINIE DRZYCIM	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu	654.00	556.00	7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej
2	Przebudowa drogi gminnej nr 030555C (ul.Kwiatowa) wraz z wykonaniem kanalizacji deszczowej w miejscowości Gródek	Gmina Drzycim	907.00	453.00	1.1. Infrastruktura drogowa
3	Przebudowa dróg gminnych w Drzycimiu - ulice Kolejowa, Osiedlowa i Okrężna	Gmina Drzycim	701.00	350.00	1.1. Infrastruktura drogowa
4	Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Gródek - ul. Szkolna (droga gminna nr 030566C od istniejącego asfaltowego odcinka skrzyżowania z ul. Kościelną do skrzyżowania z ul. Kasztanową włącznie) oraz ul. Miodowa	Gmina Drzycim	478.00	221.00	1.1. Infrastruktura drogowa
5	Przebudowa istniejącej kotłowni węglowej na kotłownię opalaną biopaliwami	Gmina Drzycim	120.00	90.00	2.3. Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza
6	Indywidualizacja procesu nauczania w klasach I-III	Gmina Drzycim	61.00	52.00	9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych
7	Opracowanie planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Drzycim	Gmina Drzycim	24.00	21.00	IX.3. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej

11. MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

Ideą rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez prowadzone w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie lokalnego programu rewitalizacji. Podmioty zaliczane do interesariuszy rewitalizacji:

- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- Mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą na terenie gminy,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność społeczną na terenie gminy, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- Jednostka samorządu terytorialnego i jej jednostki organizacyjne,
- Organy władzy publicznej.

Formy partycypacji społecznej

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja nie powinna ograniczać się jedynie do informowania (np. w formie spotkań, dyskusji i warsztatów) czy konsultowania działań władz lokalnych. Procesowi rewitalizacji powinny towarzyszyć zaawansowane metody partycypacji, takie jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach czy kontrola obywatelska. Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym:

- ✓ Udział w konsultacjach społecznych,
- ✓ Udział samorządu w pracach nad programem rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Drzycim został wypracowywany przez samorząd i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru.

Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru

rewitalizacji

Pierwsze konsultacje społeczne zostały przeprowadzone w grudniu poprzez spotkania otwarte z mieszkańcami w miejscowościach Drzycim, Wery, Gródek oraz Gacki. Na spotkaniach przybliżono mieszkańcom proces rewitalizacji i zaprezentowano dane statystyczne sytuacji gminy. Następne konsultacje poprzedzone obwieszczeniem Wójta Gminy Drzycim z dnia 10 lutego 2017 r. w sprawie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, opublikowanym na 7 dni przed ich rozpoczęciem.

Formy konsultacji społecznych wykorzystane w procesie przygotowania programu na etapie diagnozowania:

Zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej

Konsultacje społeczne projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w terminie od 20 lutego 2017 r. do 22 marca 2017 r., podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do projektu za pomocą formularza konsultacji społecznych (wzór formularza przedstawia załącznik nr 2).

Formularz uwag był dostępny na stronie drzycim.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub wrzucić do urny wystawionej w holu Urzędu.

Spotkania

W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienie się do nich, na spotkaniu wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Przebieg spotkania wyglądał następująco:

- etapy prac nad Programem Rewitalizacji,
- podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją,
- zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na mapie,
- diagnoza obszaru rewitalizacji:
  - kryzysowe zjawiska w sferze społecznej,
  - kryzysowe zjawiska w pozostałych sferach,
  - potencjały obszaru,
  - problemy obszaru,
- dyskusja na temat plusów i minusów danego obszaru, wizji jego rozwoju, celów rozwojowych i przedsięwzięć,
- przypomnienie o toczących się konsultacjach,

- przekazanie ankiet,

Ankiety

Równocześnie z konsultacjami społecznymi projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, przeprowadzono ankietę dotyczącą obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankietę przeprowadzono także podczas spotkań z mieszkańcami obszarów rewitalizacji.

Ankieta była dostępna na stronie drzycim.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełnioną ankietę można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub wrzucić do urny wystawionej w holu Urzędu.

Łącznie pozyskano 122 ankiety. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 4. Wyniki przeprowadzonej ankiety przedstawia załącznik nr 5.

Konsultacje społeczne projektu Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim

Konsultacje społeczne projektu Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim trwały od 23 maja 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. W tym czasie zbierane były uwagi (ustne, pisemne i elektroniczne) do projektu programu rewitalizacji.

Formy konsultacji społecznych wykorzystane w procesie przygotowania programu na etapie programowania:

- Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej

W terminie do 30 czerwca 2017 r. trwały konsultacje społeczne, podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do projektu programu rewitalizacji za pomocą formularza konsultacji społecznych (wzór formularza przedstawia załącznik nr 3).

Formularz uwag był dostępny na stronie drzycim.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub dostarczyć osobiście do Urzędu.

- Spotkania

Spotkania z mieszkańcami obszaru rewitalizacji oraz pozostałymi mieszkańcami gminy odbyły się w sołectwach: Wery oraz Gródek. Uczestnikom spotkania przedstawiono treść projektu programu rewitalizacji. W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienie się do nich, na spotkaniach wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Wszyscy zainteresowani mieli możliwość zgłaszania podczas spotkania swoich uwag do dokumentu.

- Uwagi ustne

Inną formą prowadzonych konsultacji było zbieranie uwag ustnych. Wszyscy zainteresowani mieli możliwość osobistego lub telefonicznego kontaktu z wyznaczonym pracownikiem Urzędu Gminy, który odpowiadał na uwagi i pytania w zakresie konsultowanych dokumentów ich treści.

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą działania związane z promocją i informowaniem o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie oraz stanie wdrażania programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Strona internetowa drzycim.pl,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Zebrania sołectkie,
- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców – radnymi i sołtysem.

12. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Tabela 16. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ³	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne	
									EFS	EFRR	Inne		
Gródek, Wery	2018 – 2020	1.1.1.1. Cykliczne działania artystyczne, kulturalne i edukacyjne w formie festynów	S	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	Gmina Drzycim, NGO	200 000,00	85	170 000,00	X		X		X
Wery	2018	1.1.2 „Dom otwarty” – świetlica środowiskowa	S	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	Gmina Drzycim, NGO	112 000,00	85	95 200,00	X		X		X
Wery	2018	1.1.3. Organizacja kursów kulinarnych	S	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	Gmina Drzycim, NGO - „Kolo Gospodyń	52 000,00	85	44 200,00	X		X		X

Wery	2019	1.1.4 Organizacja spotkań towarzyskich	S	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	NGO, - „Koło Gospodyń Wiejskich”	28 000,00	85	23 800,00	X	X	X
Wery	2020	1.1.5 Szkolenia w ramach rękodzieła artystycznego	S	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	Gmina Drzycim, NGO - „Koło Gospodyń	32 000,00	85	27 200,00	X	X	X
Gródek	2018	1.1.6 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności	S	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	PZW - „Miłośnicy ryb”	8 000,00	85	6 800,00	X	X	X
Gródek, Wery	2018	1.1.7 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - Działalność Klubu Seniora	S	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	Klub Seniora	22 000,00	85	18 700,00	X	X	X
Gródek	2019 - 2020	1.1.8 „Klub Kajakowy Gródek”	S	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	Gmina Drzycim	112 000,00	85	95 200,00	X	X	X

Gródek	2019 - 2020	1.1.9 „Klub Sportowy Gródek”	S	1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	Gmina Drzycim	112 000,00	85	95 200,00	X	X	
Gródek, Wery	2019	2.1.1. Kursy zawodowe dla dorosłych	S	2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych	Gmina Drzycim	100 000,00	85	85 000,00	X		
Gródek, Wery	2020	2.1.2 Kursy komputerowe	S	2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych	Gmina Drzycim	100 000,00	85	85 000,00	X		
Wery, Gródek	2020	2.1.3 „Bądź przedsiębiorczy”	G	2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych	Gmina Drzycim	31 000,00	85	26 350,00	X	X	
Wery	2019	2.1.4 Projekt informacyjno-animacyjny na temat tworzenia i funkcjonowania spółdzielni społecznej	G	2.1 Podnoszenie kompetencji zawodowych	Gmina Drzycim	24 000,00	85	20 400,00	X		

Wery	2017 - 2018	3.1.1 Remont świetlicy w Werach.	T	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Drzycim	400 000,00	85	340 000,00	X	X	
Wery	2017 - 2018	3.1.2 Zagospodarowanie przestrzeni przy świetlicy	PF	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Drzycim	380 000,00	85	323 000,00	X	X	
Wery, Gródek	2017 - 2018	3.1.3 Remont boiska i terenu towarzyszącego.	PF	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Drzycim	1 600 000,00	85	1 360 000,00	X	X	
Gródek	2019 - 2020	3.1.4 Budowa ścieżek i szlaków turystycznych i rekreacyjnych	PF	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Drzycim	3 500 000,00	85	2 975 000,00	X		

Gródek	2018 - 2019	3.1.5 Zagospodarowanie terenów nad rzeką Wdą – utworzenie strefy rekreacyjno-sportowej.	PF	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Drzycim	800 000,00	85	680 000,00	X	X	X
Gródek	2019 - 2020	3.1.6 Restauracja grodu średniowiecznego oraz zabytkowego dworu	PF	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Drzycim, PPP	1 285 000,00	85	1 092 250,00	X	X	X
Gródek	2018 - 2019	3.1.7. Budowa przystani kajakowej oraz zaplecza klubu sportowego	PF	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Drzycim	800 000,00	85	680 000,00	X	X	X

Wery, Gródek	2019 - 2020	3.1.8 Przebudowa drogi gminnej	T	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Drzyci m	1 400 000,00	85	1 190 000,00	X	X	
Sierosł awek	2019 - 2020	3.1.9 Utwardzenie polnej drogi w Sierosławku	T	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Drzyci m	200 000,00	85	170 000,00	X	X	
Wery, Gródek , Sierosł awek	2019 - 2020	3.1.10 Poprowadzenie ścieżki rowerowej	T	3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	Gmina Drzyci m	1 600 000,00	85	1 360 000,00	x	x	

Źródło: Opracowanie własne

S - społeczny, G - gospodarczy, Ś - środowiskowy, PF - przestrzennie - funkcjonalny, T - techniczny

13. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

Istotą procesu rewitalizacji jest zapewnienie możliwości prowadzenia szerokich działań partycypacyjnych, w tym sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest umożliwienie udziału w całym procesie rewitalizacji szerokiego grona interesariuszy.

Zdajemy sobie sprawę, że obecnie społeczeństwo nie ma jeszcze wielkich potrzeb w tym zakresie, dlatego jednym z problemów będzie coraz szersze angażowanie interesariuszy w prowadzone działania. Zatem najważniejszym elementem w początkowej fazie będzie realizacja programu rewitalizacji, podejmowanie licznych działań informacyjnych oraz integracyjnych, tak aby przekazać jak najwięcej informacji o podejmowanych działaniach a także o możliwościach aktywnego uczestnictwa w realizowanych pracach.

W tym zakresie ważnym elementem będzie odpowiednie zarządzanie programem. Główne podmioty, na których spoczywa obowiązek sprawnego przygotowania i wdrożenia programu to:

- Wójt Gminy Drzycim,
- Rada Gminy,
- Referat Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej, Budownictwa i Drogownictwa, Promocji i Rozwoju Gminy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzycimiu.

Zespół będzie odpowiedzialny za ocenę postępu realizacji i wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz całego programu rewitalizacji. Wyznaczenie ww. komórki organizacyjnej do koordynowania procesem rewitalizacji wynika z faktu, że samorząd koordynuje proces rewitalizacji i zaangażowany będzie w wiele projektów rewitalizacyjnych.

Referatem odpowiedzialnym w zakresie EFRR będzie Referat Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej, Budownictwa i Drogownictwa natomiast w zakresie projektów z EFS odpowiednio GOPS.

Zadania w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji realizowane były przez:

Wójt

- Wyznaczanie zespołu odpowiedzialnego za prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie LPR, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji,
- Organizacja i prowadzenie działań informacyjnych oraz konsultacji społecznych,
- Zapewnienie obsługi organizacyjnej Programu Rewitalizacji,
- Przygotowanie odpowiednich uchwał dla Rady Gminy o przyjęcie i zatwierdzenie obszarów rewitalizacji i programu rewitalizacji

Rada Gminy

- Wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- Zatwierdzenie i uchwalenie LPR

- Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w LPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy.

Interesariusze rewitalizacji

- Aktywny udział w pracach zespołu ds. rewitalizacji związanych z wdrażaniem programu rewitalizacji i jego realizacją, m. in. poprzez udział w spotkaniach dotyczących rewitalizacji, opiniowanie sposobu wdrażania programu i realizacji poszczególnych zadań.
- Wskazywanie potrzeb rewitalizacyjnych danego obszaru.

Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

Ponieważ koordynatorem całego procesu rewitalizacji Gminy Drzycim będzie Urząd Gminy który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania, Wójt Gminy Drzycim wyznaczy pracownika odpowiedzialnego za wsparcie wszystkich powyższych organów w realizacji ich zadań.

Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego – Koordynatora:

- Opracowanie zasad i organizacja sprawnej współpracy ze wszystkim podmiotami zaangażowanymi w realizację programu,
- Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek gminy oraz strony społecznej,
- Współpraca z interesariuszami rewitalizacji w sprawach związanych z przygotowaniem, prowadzeniem i oceną rewitalizacji,
- Inicjowanie projektów ujętych w programie poprzez rezerwowanie środków w budżecie gminy, składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich realizację,
- Opiniowanie propozycji zmian w budżecie gminy odnośnie wartości zadań realizowanych w ramach programu,
- Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu,
- Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów,
- Promocja programu oraz stworzenie systemu informacji o programie i jego zasadach,
- Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu,
- Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów, w tym wizyty na miejscu,
- Opracowanie systemu sprawozdawczości z realizacji programu,
- Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu.

System wdrażania programu rewitalizacji - przyjęcia LPR przedstawia się następująco:

- ✓ Zarządzanie, koordynowanie monitoring i ocena
- ✓ Zapewnienie spójności z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu i dokumentami lokalnymi
- ✓ Zaangażowanie lokalnych partnerów

Wdrażanie Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektora: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiąże się z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania (pracownika Urzędu Gminy) także w procesie monitoringu i oceny programu (przede wszystkim zapewnienie zgodności z harmonogramem realizacji programu rewitalizacji).

Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp.

System informacji i promocji

Partycypacja społeczności lokalnej na każdym etapie powstawania i realizacji programu rewitalizacji odgrywa niezmiernie istotną rolę, dostarczając najbardziej rzetelnych informacji na temat problemów, potrzeb oraz potencjałów danego obszaru, które nie są możliwe do uzyskania na podstawie jedynie analizy danych statystycznych. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy zainteresowanych udziałem w programie (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, spółdzielni, mieszkańców Gminy Drzycim) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami i interesami. Dlatego też niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji o kształcie, jaki powinna przybrać rewitalizacja za pomocą różnorodnych instrumentów promocyjnych i informacyjnych.

Działania informacyjne i promocyjne są nierozzerwalnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- Organizacji zebrań, spotkań, konsultacji i warsztatów z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowić mają forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,
- Wydawaniu informatorów, ulotek, plakatów, publikowaniu ogłoszeń prasowych, zamieszczaniu informacji na tablicach ogłoszeń. Formy te pozwolą wypromować działania rewitalizacyjne nie tylko w lokalnym środowisku, ale także poza nim,

- Pełnym wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego w postaci publikacji na stronach internetowych i w serwisach społecznościowych oraz komunikacji poprzez pocztę elektroniczną.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu.

W celu zapewnienia uczestnictwa możliwie szerokiego grona interesariuszy w konsultacjach społecznych, informacje na temat ich rozpoczęcia i form będą każdorazowo ogłoszone co najmniej 7 dni przed planowanym terminem ich przeprowadzenia w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz poprzez ogłoszenie na stronie podmiotowej w Biuletynu Informacji Publicznej. Konsultacje będą przeprowadzane z wykorzystaniem różnych form, w sposób ułatwiający zrozumienie treści. Termin wyznaczony na składanie uwag będzie nie krótszy niż 30 dni, a niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji będzie opracowana informacja podsumowująca jej przebieg ze wskazaniem czasu, miejsca oraz uwag zgłoszonych w trakcie procesu konsultacji.

Wszelkie formy partycypacji społecznej, w połączeniu z formami informacji i promocji, mają na celu pobudzenie i aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i doświadczenia wszystkich interesariuszy, tak aby wszelkie podejmowane działania prowadziły do urzeczywistnienia wizji obszaru po rewitalizacji.

14. SYSTEM MONITORINGU, OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN

System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiąganych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac oraz monitorowanie środków finansowych projektu.

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągnięcia założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami LPR.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych

kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

Monitoring prowadzić będą pracownicy Urzędu Gminy w Drzycimiu, a zwłaszcza **Referatu Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej, Promocji i Rozwoju Gminy**. Do ich zadań należeć będzie:

- pozyskiwanie i analiza danych potrzebnych do wyznaczenia wskaźników,
- sporządzanie raportów z realizacji dokumentu i przedstawienia ich do zatwierdzenia Radzie Gminy,
- publikacja wyników sprawozdawczości na stronie BIP Gminy.

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020*, raport dotyczący oceny skuteczności działań wynikający z przeprowadzonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych sporządzany powinien być co najmniej raz na 2 lata i przekazywany IZ RPO. Sugerowane jest jednak jego coroczne sporządzanie, w celu pełnej kontroli nad wykonalnością projektów realizowanych w ramach PR.

Zakres przedmiotowych raportów powinien obejmować następujące informacje, dotyczące:

- postępów finansowych, źródeł finansowanych zadań,
- postępów rzeczowych, zgodności z przyjętym harmonogramem,
- przebiegu wdrażania poszczególnych projektów,
- sposobu komunikacji ze społecznością lokalną w zakresie wdrażania *Programu*.

Reasumując, efektywne wdrażanie założeń Programu Rewitalizacji wymaga stałego monitorowania efektów rzeczowych i finansowych poszczególnych projektów. W celu uwidocznienia zmian zachodzących w obszarze prowadzonych działań rewitalizacyjnych, niezbędne jest porównywanie wskaźników wg stanu na początku okresu z tymi samymi wskaźnikami osiąganymi w późniejszych etapach realizacji Programu Rewitalizacji.

Wszystkie projekty objęte programem rewitalizacji będą podlegały jednakowemu systemowi oceny. Odpowiedzialny za to będzie koordynator ds. rewitalizacji. Do jego obowiązków należeć będzie także wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Gromadzenie kart projektów inwestycji już zrealizowanych pozwoli ocenić ich skuteczność oraz zdefiniować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowić to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych.

System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Ze względu na cel i charakter Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, w przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Zmiana LPR następuje w trybie, w jakim został on uchwalony. Zmiana LPR nie wymaga uzyskania opinii ani przeprowadzania konsultacji społecznych jeżeli nie dotyczy przedsięwzięć zawartych na liście podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ani nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Wprowadzania zmian do LPR przedstawia się następująco:

- Rada Gminy z własnej inicjatywy lub na wniosek Wójta, podejmuje uchwałę o zmianie LPR
- Wójt ogłasza informację o podjęciu uchwały o zmianie LPR
- Przygotowanie projektu zmiany LPR
- Konsultacje społeczne projektu zmiany LPR (jeśli zmiana dot. listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub wymaga zmiany uchwały o Specjalnej Strefie Rewitalizacji)
- Wniosek o zaopiniowanie projektu zmiany LPR do podmiotów wymienionych w art. 17 ustawy o rewitalizacji (jeśli zmiana dot. listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub wymaga zmiany uchwały o Specjalnej Strefie Rewitalizacji)
- Wprowadzenie zmian wynikających z przeprowadzonych konsultacji społecznych i uzyskanych opinii
- Uchwała Rady Gminy o przyjęciu zmiany LPR

15. WYKAZ NIEZBĘDNYCH ZMIAN OCEN I OPINII

Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko projekt Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2016-2020 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy pismem znak:W00.410.389.2017.SŻ z dnia 15 września 2017 r. uzgodnili odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt Programu Rewitalizacji Gminy Drzycim na lata 2016-2020 został przedłożony do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy pismem znak: NNZ.9022.1.266.2017 z dnia 14 września 2017 r. uzgodnili odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

ZAŁĄCZNIKI

1. Szczegółowy opis poszczególnych projektów
2. Wzór formularza konsultacji społecznych (1)
3. Wzór formularza konsultacji społecznych (2)
4. Wzór ankiety
5. Wyniki ankietyzacji mieszkańców

Załącznik 1. Szczegółowy opis poszczególnych projektów.

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań: 1. Aktywizacja i integracja społeczna, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie 1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	
Projekt: 1.1.1 Cykliczne działania artystyczne, kulturalne i edukacyjne w formie festynów	
Lokalizacja	Gródek – boisko Wery – boisko
Okres realizacji	2018 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Elementami projektu jest organizacja różnego rodzaju przedsięwzięć kulturalnych i artystycznych: <ul style="list-style-type: none"> ▪ cykliczne festyny z okazji np. „Święta poziomki”, Noc Kupały, Święto Karpia itp, z wykorzystaniem tradycji i zasobów lokalnych i wytworzenia nowych zwyczajów. ▪ warsztaty integrując np. szkolenia w ramach NGO z zakresu tradycji lokalnego rzemiosła, ziołolecznictwa, ekologii, agroturystyki.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększenie ilości wydarzeń kulturalnych ▪ zwiększenie dostępności wydarzeń kulturalnych, artystycznych i edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców, w tym także tych gorzej usytuowanych i osób po 50 roku życia
Uzasadnienie realizacji	
Działania kulturalne, artystyczne i edukacyjne pozwolą na poszerzenie kręgu odbiorców, co jest kluczowym elementem aktywizacji lokalnych społeczności. Podstawą tych działań będą działania zachęcające do wyjścia poza mury swojego domu, głównie poprzez otwarte festyny i wydarzenia kulturalne i rekreacyjne, z wykorzystaniem lokalnych atrakcji: lasy, jeziora, obiekty historyczne i zabytkowe. Będzie to realizowane głównie poprzez efektywne wykorzystanie nowopowstałych przestrzeni publicznych: plaża, boiska, skansen, szlaki piesze i rowerowe, siłownie publiczne realizowane w ramach przedmiotowego LPR. Powstanie odpowiedniej infrastruktury umożliwi aktywizację organizacji pozarządowych (NGO) takich jak koło gospodyń, klub seniora, PZW, OSP, itp.	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań: 1. Aktywizacja i integracja społeczna, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie 1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	
Projekt 1.1.2 „Dom otwarty” – świetlica środowiskowa	
Lokalizacja	Wery – świetlica
Okres realizacji	2018
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Organizacja świetlicy środowiskowej, w której będą prowadzone różnego rodzaju aktywności nastawione na współpracy osób starszych z dziećmi i młodzieżą (współpraca z klubem seniora, kołem gospodyń, np.): <ul style="list-style-type: none"> ▪ pomoc przy nauce, zatrudnienie korepetytorów dla dzieci, praca opiekuna świetlicy, ▪ wzajemna pomoc przy poznaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych (komputery, telefony komórkowe itp.)

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zorganizowanie opieki dla najmłodszych dzieci we współpracy z NGO (koło gospodyń, klub seniora, OSP, PZW), ▪ czytanie książek, gazet, prowadzenie rozmów, wspomnienia, ▪ korzystanie z kafejki internetowej <p>Praca opiekuna i animatora świetlicy oraz współprac z NGO</p>
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych, ▪ nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci ▪ poszerzenie wiedzy <p>podniesienie poziomu kształcenia</p>
Uzasadnienie realizacji	
<p>„Dom otwarty” – świetlica środowiskowa ma być miejscem spotkań międzypokoleniowym, angażującym osoby starsze do wyjścia z domu, dającym szansę rodzicom na zorganizowanie okazjonalnej opieki dla dzieci. Dzięki działaniu w ciągu całego roku możliwe będzie rozpowszechnienie idei świetlicy, gdzie będą prowadzone różne aktywności pod nadzorem opiekuna świetlicy oraz cyklicznie zatrudnianych animatorów oraz, gdzie wykorzystuje się wiedzę i doświadczenie osób starszych i wiedzę osób młodych (np. w zakresie obsługi komputerów). Zajęcia będą obejmować m.in.: organizacja spotkań i pogadanek dla ludzi w różnym wieku i o różnych zainteresowaniach: sztuki, zdrowia, żywności, zajęcia artystyczne i kulturalne. W ramach świetlicy będzie funkcjonowała kafejka internetowa z darmowym wifii. Głównym celem jest nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych oraz nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci.</p> <p>Partnerami w tym projekcie będzie GOPS Drzycim, szkoła, Urząd Pracy, Urząd Gminy.</p>	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań: 1. Aktywizacja i integracja społeczna, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie 1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	
Projekt 1.1.3 Organizacja kursów kulinarnych - „Koło Gospodyń Wiejskich Wery”	
Lokalizacja	Wery - świetlica
Okres realizacji	2018
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	<p>Przewiduje się prowadzenie różnego rodzaju kursów kulinarnych, przekazywanie wiedzy osobom młodym przez osoby starsze jak i prowadzenie kursów przez wykwalifikowane osoby. W ramach działania przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ warsztaty kulinarne dawnych smaków, ▪ warsztaty pieczenia, ▪ spotkania ze znanymi kucharzami z kraju, ▪ zatrudnienie wykwalifikowanej osoby do prowadzenia kursów <p>Koszt cyklicznych warsztatów kulinarnych oraz koszty zakupu wyposażenia oraz produktów do prowadzenia warsztatów.</p>
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych, <p>nabycie nowych umiejętności przez społeczność</p>
Uzasadnienie realizacji	

Działanie klubu gospodyń będzie obejmowało aktywizację społeczności lokalnej w poprzez wymianę doświadczeń kulinarnych. Planuje się organizację cyklicznych warsztatów prowadzonych przez gospodynie (wymiana doświadczeń) oraz zaproszonych gości: rzeźników, serowarów, restauratorów, kucharzy. Zajęcia będą obejmować m.in.: organizacja spotkań i pogadań dla ludzi w różnym wieku (przede wszystkim osób młodych) w zakresie zdrowego odżywiania, umiejętności gotowania różnych potraw, wykorzystania lokalnych składników. W ramach prowadzonych zajęć, będą przygotowywane potrawy na lokalne wydarzenia – pikniki, festyny, Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet, itp.

Głównym celem jest aktywizacja środowiska i nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych oraz nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci – zachęcenie do wyjścia z domu i zapobieganie wykluczeniu.

Ponadto wytwarzane wyroby będą także oferowane na lokalnych targowiskach (stałe stoisko w ramach targowiska w Drzycimiu) oraz festynach i kiermaszach. Pozwoli to na zdobycie środków na zakup surowców a także uzyskanie wiedzy i doświadczenia w zakresie prowadzenia własnego biznesu, poprzez rozwój własnej działalności na szerszą skalę.

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznej ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań: 1. Aktywizacja i integracja społeczna, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie 1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	
Projekt 1.1.4. Organizacja spotkań towarzyskich - „Koło Gospodyń Wiejskich Wery”	
Lokalizacja	Wery – świetlica
Okres realizacji	2019
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	Przewiduje się prowadzenie różnego rodzaju spotkań z okazji wszelakich świąt: Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet itp.: <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizowanie konkursów ▪ organizowanie występów
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych, ▪ integracja społeczności
Uzasadnienie realizacji	
Działania prowadzone przez klub seniora oraz koło gospodyń. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się prowadzenie działań społecznych, odbudowujących wspólnotę lokalną oraz angażujących mieszkańców w "życie wsi". Głównym celem organizowanych wydarzeń jest nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych oraz aktywizacja całej społeczności lokalnej. Przygotowanie i organizacja wydarzeń realizowane będą przez lokalne NGO w ramach prowadzonych zajęć i spotkań.	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznej ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań: 1. Aktywizacja i integracja społeczna, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie 1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	
Projekt 1.1.5. Szkolenia w ramach rękodzieła artystycznego - „Koło Gospodyń Wiejskich Wery”	
Lokalizacja	Wery – świetlica
Okres realizacji	2020
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	Przewiduje się prowadzenie szkoleń w ramach rękodzieła artystycznego, przekazywanie wiedzy osobom młodym przez osoby starsze jak

	<p>i prowadzenie kursów przez wykwalifikowane osoby. W ramach działania przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zatrudnienie wykwalifikowanej osoby do prowadzenia kursów ▪ zakup szydełek – 10 ▪ zakup materiałów <p>Koszt cyklicznych warsztatów oraz koszty zakupu wyposażenia oraz produktów do prowadzenia warsztatów.</p>
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych, ▪ integracja społeczności

Uzasadnienie realizacji

Działanie klubu gospodyń będzie obejmowało aktywizację społeczności lokalnej w poprzez wspólne prace artystyczne oraz uczestnictwo w lokalnych festynach, targach i kiermaszach. Planuje się organizację cyklicznych warsztatów prowadzonych przez gospodynie (wymiana doświadczeń) oraz zaproszonych gości: artystów, animatorów. Zajęcia będą obejmować m.in.: organizacja spotkań i pogadanek dla ludzi w różnym wieku w zakresie różnych technik i form artystycznych, w tym wykorzystania lokalnych składników: roślin, drewna, surowców wtórnych. W ramach prowadzonych zajęć, będą przygotowywane ozdoby na lokalne wydarzenia – pikniki, festyny, Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet, itp.

Ponadto wytwarzane wyroby będą także oferowane na lokalnych targowiskach (stałe stoisko w ramach targowiska w Drzycimiu) oraz festynach i kiermaszach. Pozwoli to na zdobycie środków na zakup surowców a także uzyskanie wiedzy i doświadczenia w zakresie prowadzenia własnego biznesu, poprzez rozwój własnej działalności na szerszą skalę.

Głównym celem jest aktywizacja środowiska i nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych oraz nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci – zachęcenie do wyjścia z domu i zapobieganie wykluczeniu.

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań: 1. Aktywizacja i integracja społeczna, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie 1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	
Projekt: 1.1.6 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - „Miłośnicy ryb”	
Lokalizacja	Gródek - świetlica,
Okres realizacji	2018
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	<p>Elementami projektu jest zapoznanie chętnych mieszkańców z zasadami działalności Polskiego Związku Wędkarskiego lub Społecznej Straży Rybackiej i zachęcenie do dołączenia do ich jednostki terytorialnej w Werach.</p> <p>Organizacja cyklicznej imprezy – zawody łowieckie wraz z dorocznym festynem gminnym.</p>
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych, ▪ integracja społeczności
Uzasadnienie realizacji	
<p>Działanie PZW i OSP w zakresie korzystania z wody i lasu. W ramach zajęć planuje się prowadzenie cyklicznych (sezonowych) spotkań o pogadanek, a także wspólnych spacerów w terenie, w celu zapoznania z ideą działania PZW i OSP oraz szerzenia wiedzy na temat właściwego (bezpiecznego) korzystania z lokalnych zasobów: rzek i lasów.</p>	

Ponadto celem jest organizacja dorocznego festynu („Święto Ryby”) o zasięgu gminy a z czasem ponad gminnym.
 Głównym celem jest aktywizacja środowiska i nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych oraz nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci – zachęcenie do wyjścia z domu i zapobieganie wykluczeniu.

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań: 1. Aktywizacja i integracja społeczna, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie 1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	
Projekt: 1.1.7 Realizacja atrakcyjnych i aktywizujących inicjatyw na rzecz lokalnej społeczności - Działalność Klubu Seniora	
Lokalizacja	Gródek – świetlica Wery - świetlica
Okres realizacji	2018
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	Klub będzie koncentrował się na realizacji samopomocy, rozwoju zainteresowań, integracji społecznej środowiska. Organizacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych, wyjazdy integracyjne i uczestnictwo w konkursach regionalnych. Organizacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych, wyjazdy integracyjne i uczestnictwo w konkursach regionalnych.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nawiązanie więzi sąsiedzkich ▪ integracja społeczności
Uzasadnienie realizacji	
<p>Działanie klubu seniora będzie obejmowało aktywizację społeczności lokalnej w poprzez wspólne zajęcia artystyczne oraz uczestnictwo w lokalnych festynach oraz konkursach artystycznych. W ramach zajęć planuje się zajęcia chóru, kurs tańca, oraz zajęcia sportowe (aerobik dla seniorów, nornic wal king, siłownie zewnętrzne i zajęcia na boiskach sportowych. Planuje się organizację cyklicznych warsztatów prowadzonych przez seniorów oraz zaproszonych gości: artystów, animatorów. Klub seniora będzie także zajmował się organizacją lokalnych wydarzeń: pikniki, festyny, Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet, itp.</p> <p>Głównym celem jest aktywizacja środowiska i nawiązanie więzi sąsiedzkich, międzypokoleniowych oraz nabycie nowych umiejętności przez osoby starsze, młodzież oraz dzieci – zachęcenie do wyjścia z domu i zapobieganie wykluczeniu.</p>	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań: 1. Aktywizacja i integracja społeczna, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie 1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	
Projekt 1.1.8 „Klub Kajakowy Gródek”	
Lokalizacja	Gródek
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	W ramach przedsięwzięcia planuje się utworzyć klub, który będzie koncentrował się na organizacji spływów kajakowych, organizowaniu wyjazdów wioślarskich ale również na żagle oraz

	<p>prorowadzenie kursów dla dorosłych w zakresie instruktora kajakarstwa, rekreacji ruchowej. W ramach działania przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanej osoby w ramach przeprowadzania kursów</p>
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ możliwość społeczności nabycia nowych umiejętności ▪ spędzanie czasu
Uzasadnienie realizacji	
<p>Klub kajakowy będzie prowadził działalność w zakresie aktywizacji sportowej i rekreacyjnej lokalnej społeczności w tym rozwijania umiejętności sportowych młodzieży i dorosłych. Stworzenie miejsca dla aktywnego spędzenia czasu.</p>	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań:1. Aktywizacja i integracja społeczna, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Przedsięwzięcie 1.1. Rozwój oferty integracyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego	
Projekt 1.1.9 Klub Sportowy Gródek	
Lokalizacja	Gródek
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Imprezy o różnym charakterze, w różnych dyscyplinach sportu, z preferencją dla piłki nożnej.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aktywizacja środowiska, ▪ zapobieganie wykluczeniu
Uzasadnienie realizacji	
<p>Klub sportowy będzie prowadził działalność w zakresie aktywizacji sportowej i rekreacyjnej lokalnej społeczności w tym rozwijania umiejętności sportowych młodzieży i dorosłych. W oparciu o nową infrastrukturę możliwe będzie poszerzenie zakresu działalności klubu na dodatkowe dyscypliny sportu, w tym aktywizację osób starszych – nornic wal king, siłownia zewnętrzna, siatkówka i piłka nożna dla seniorów - więcej osób będzie korzystać z zaplecza sportowego co spowoduje integrację środowiskową, międzysrodowiskową i międzypokoleniową.</p>	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 2. Zwiększenie aktywności zawodowej	
Przedsięwzięcie 2.1. Podnoszenie kompetencji zawodowych	
2.1.1 Kursy zawodowe dla dorosłych	
Lokalizacja	Wery - świetlica Gródek - świetlica
Okres realizacji	2019
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	<p>Kursy będą prowadzone we współpracy z Urzędem Pracy i GOPS w Drzycimiu. Będzie to cykl warsztatów o następującej tematyce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podniesienie kompetencji i kwalifikacji niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie; ▪ kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego

	<p>z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej lub przekwalifikowania</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nauka aktywnego poszukiwania pracy. <p>W ramach przedsięwzięcia przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanej osoby prowadzącej szkolenia.</p>
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nabycie nowych umiejętności wśród osób bezrobotnych, ▪ zwiększenie motywacji i wiary we własne siły do powrotu na rynek pracy
Uzasadnienie realizacji	
<p>Program adresowany jest do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Aktywne formy szkolenia, doradztwo oraz projekty aktywizujące bezrobotnych zwiększają szanse na zatrudnienie i powrót na rynek pracy.</p> <p>Partnerzy: GOPS, Drzycim, Urząd Pracy Drzycim.</p>	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 2. Zwiększenie aktywności zawodowej	
Przedsięwzięcie 2.1. Podnoszenie kompetencji zawodowych	
2.1.2 Kursy komputerowe	
Lokalizacja	Wery - świetlica Gródek - świetlica
Okres realizacji	2019
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	<p>Prowadzenie szkoleń w ramach obsługi komputera, programów komputerowych, przekazywanie wiedzy osobom starszym przez osoby młode jak i prowadzenie kursów przez wykwalifikowane osoby.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanej osoby prowadzącej szkolenia.</p>
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nabycie nowych umiejętności wśród osób bezrobotnych, ▪ zwiększenie motywacji i wiary we własne siły do powrotu na rynek pracy
Uzasadnienie realizacji	
<p>Program adresowany jest do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.</p> <p>Program adresowany także do aktywnych zawodowo osób, który pomoże im w zdobywaniu wiedzy o świecie oraz rozwinięciu umiejętności posługiwania się nowymi formami komunikacji i promocji, co zapewni rozwój osobisty ale także możliwości tworzenia nowych miejsc pracy.</p>	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 2. Zwiększenie aktywności zawodowej	
Przedsięwzięcie 2.1. Podnoszenie kompetencji zawodowych	

2.1.3 „Bądź przedsiębiorczy”	
Lokalizacja	Wery – świetlica, Gródek - świetlica
Okres realizacji	2020
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	Elementami projektu jest <ul style="list-style-type: none"> ▪ przekazanie informacji jak założyć własną firmę, ▪ poznanie procesu otworzenia własnej działalności od momentu powstania pomysłu na biznes po zatrudnienie pracowników, ▪ zapoznanie z wiedzą niezbędną dla każdego początkującego przedsiębiorcy, dotycząca: formalności urzędowych, podatków, źródeł finansowania działalności oraz z aktualnymi przepisami dotyczącymi prowadzenia działalności gospodarczej, ▪ zdobycie wiedzy jak wykorzystać walory turystyczne pod kątem działalności gospodarczej ▪ zatrudnienie wykwalifikowaną osobę prowadzącą szkolenia
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój gospodarczy ▪ wzrost aktywności gospodarczej
Uzasadnienie realizacji	
Zwiększenie aktywności obywatelskiej i przedsiębiorczości mieszkańców co istotnie wpłynie na proces zrównoważonego rozwoju gospodarczego.	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 2. Zwiększenie aktywności zawodowej	
Przedsięwzięcie 2.1. Podnoszenie kompetencji zawodowych	
2.1.4 Projekt informacyjno-animacyjny na temat tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej.	
Lokalizacja	Wery – świetlica
Okres realizacji	2019
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	Przekazanie podstawowych informacji dla wytypowanej grupy osób bezrobotnych o możliwości tworzenia spółdzielni socjalnej. Animacja psychologiczno-pedagogiczna, zachęcająca do podjęcia działań – przejście do etapu zorganizowanego szkolenia, poprzedzającego utworzenie spółdzielni socjalnej. Opracowanie strategii wprowadzenia na rynek gospodarczy nowego produktu z tematyki regionalnej i rękodzieła. W ramach działania przewiduje się - zatrudnienie wykwalifikowanej osoby do prowadzenia kursu.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zdobycie wiedzy związanej z funkcjonowaniem spółdzielni socjalnej ▪ stworzenie spółdzielni socjalnej ▪ zapobieganie wykluczeniu osób bezrobotnych
Uzasadnienie realizacji	
Osoby zarejestrowane w Urzędzie Pracy i niepracujące wyrażają chęć założenia Spółdzielni i wytworzenia własnego produktu. Przyczyni się to do aktywizacji osób wykluczonych a tym samym zmniejszenia bezrobocia.	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 3. Rozwój infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji	
3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	
3.1.1 Remont świetlicy w Werach	
Lokalizacja	Wery - świetlica
Okres realizacji	2017 - 2018
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	<p>W ramach remontu świetlicy przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przebudowę budynku - wymiana dachu na blachodachówkę; ▪ termomodernizację; ▪ poprawa stanu elewacji; ▪ instalacja centralnego ogrzewania; ▪ założenie instalacji wodno-kanalizacyjnej (kuchnia i łazienka); ▪ wymiana instalacji elektrycznej; ▪ remont kuchni - wyposażenie w zaplecze kuchenne - zlew, lodówka, elektryczny podgrzewacz, bateria, butla gazowa, wylanie podłogi; ▪ remont łazienki - wyposażenie w meble, założenie płytek, wylanie podłogi, bateria, sedes, kaloryfer drabinkowy; ▪ remont i wyposażenie sali świetlicowej - grzejniki 3szt., karnisze 3 szt., lampy LED, biurka 3 szt., laptopy 3 szt., drukarka, miniwieża, szafa pod zabudowę, szklana gablota.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obniżenie kosztów utrzymania budynku świetlicy ▪ poprawa estetyki i bezpieczeństwa
Uzasadnienie realizacji	
Istniejąca świetlica jest w bardzo złym stanie i wymaga gruntownego remontu - postępująca degradacja budynku, który wymaga modernizacji dachu, termomodernizacji, instalacji elektrycznych i wod-kan, wyposażenia . Remont świetlicy będzie stanowił podstawę dla rozwoju działalności NGO oraz organizowania świetlicy środowiskowej i kafejki internetowej oraz stałych zajęć i szkoleń dla lokalnej społeczności, co przyczyni się do zwiększenia integracji mieszkańców oraz stworzenia odpowiedniej bazy kulturowej i aktywizacyjnej.	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 3. Rozwój infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji	
3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	
3.1.2 Zagospodarowanie przestrzeni przy świetlicy	
Lokalizacja	Wery
Okres realizacji	2017 - 2018
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	<p>W ramach zagospodarowania terenu wokół świetlicy przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zamontowanie siłowni plenerowej ▪ budowę placu zabaw ▪ budowę parkingu

Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ postawienie ławek ▪ poprawa estetyki i bezpieczeństwa
Uzasadnienie realizacji	
Świetlica jest miejscem spotkań i integracji. Mieszkańcy wyrazili potrzebę zagospodarowania jej przestrzeni w celu utworzenia miejsca aktywnego wypoczynku poprzez wzmocnienie kompetencji sportowych. Zagospodarowanie terenu przy świetlicy przyczyni się do zwiększenia integracji mieszkańców oraz stworzenia odpowiedniej bazy kulturowej i aktywizacyjnej.	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 3. Rozwój infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji	
3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	
3.1.3 Remont boiska i terenu towarzyszącego	
Lokalizacja	Wery Gródek, ul. Szkolna 5
Okres realizacji	2017 - 2018
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Przewiduje się: <ul style="list-style-type: none"> ▪ koszenie boiska przez zatrudnionego pracownika z urzędu gminy ▪ zamontowanie ławek ▪ zamontowanie siłowni plenerowej Remont płyty głównej boiska - przystosowanie do boiska typu orlik z nawierzchnią poliuretanową, przystosowane do gry m.in. w kosza i siatkówkę Ogrodzenie płyty boiska głównego i całego obiektu.
Prognozowane rezultaty	Organizacja zawodów sportowych, treningów i imprez.
Uzasadnienie realizacji	
Boiska w Werach i Gródku są zaniedbane i niedostosowane do użytku społecznego. Dzięki remontowi i dostosowaniu boiska do potrzeb mieszkańców będzie ono miejscem spotkań i integracji społecznej. Dzieci będą mogły rozwijać swoje umiejętności, zainteresowania i pasje oraz poprawić kondycję fizyczną. Planuje się organizowanie tam festynów. Partnerzy: UKS WDA Gródek, Towarzystwo Rozwoju Wsi.	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 3. Rozwój infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji	
3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	
3.1.4. Budowa ścieżek i szlaków turystycznych i rekreacyjnych	
Lokalizacja	Gródek
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	Poprowadzenie ścieżki rekreacyjnej i wytyczenie wzdłuż niej szlaku turystycznego oraz znaków informacyjnych i mapy terenu. Ścieżka ta będzie prowadzona przez Wdecki Park Krajobrazowy wzdłuż rzeki Wdy do znajdujących się w Gródku i Werach obiektów turystycznych: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ głąz św. Wojciecha ▪ elektrownia wodna w Gródku z początku XX w. ▪ Drewniany dwór szlachecki w Gródku, ▪ Kapliczka Ojca Świętego <p>Ścieżka wraz ze szlakiem będzie stanowić połączenie z terenem rewitalizowanym w Sierosławku oraz będzie łączyć się ze szlakami prowadzącymi w głąb Borów Tucholskich (Tleń, Tuchola, Czarna Woda) oraz ze ścieżkami/szlakami na terenie gminy oraz Świeciem.</p>
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ utworzenie szlaku turystycznego ▪ ułatwienie dostępu do obiektów turystycznych ▪ ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych
Uzasadnienie realizacji	
<p>Pomimo tego, że tereny gminy są bardzo atrakcyjne turystycznie, to obecnie są bardzo mało znane i mało dostępne. Wyeksponowanie walorów turystycznych w Werach i Gródku ma na celu zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy. Połączenie sołectw poprzez ścieżkę rekreacyjną i wytyczone na nich szlaki turystyczne ułatwią dostęp do największych atrakcji historycznych i turystycznych gminy oraz najważniejszych punktów rekreacyjnych, przez co przyczynią się do popularyzacji gminy oraz rozwoju działalności gospodarczej (agroturystyki, rzemiosła).</p> <p>Atrakcyjna gmina będzie wywierać pozytywny wpływ na mieszkańców co pozwoli na kształtowanie lokalnego patriotyzmu a przez to i więzi społecznych. W konsekwencji większej aktywności społecznej i gospodarczej.</p>	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 3. Rozwój infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji	
3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	
3.1.5 Zagospodarowanie terenów nad rzeką Wdą – utworzenie strefy rekreacyjno-sportowej	
Lokalizacja	Gródek, ul. Wędkarska
Okres realizacji	2018 - 2019
Charakterystyka przedsięwzięcia – zakres realizowanych zadań	<p>W ramach projektu przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ usunięcie zarośli ▪ utworzenie plaży ▪ utworzenie struktury kąpieliska gminnego ▪ wybudowanie pomostu ▪ boiska wielofunkcyjnego ▪ utworzenie miejsc kempingowych ▪ utworzenie placu zabaw ▪ utworzenie siłowni plenerowej ▪ wybudowanie parkingu ▪ utworzenie zaplecza socjalnego i toalety ▪ poprowadzenie drogi dojazdowej ▪ oświetlenie terenu.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych ▪ zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni, ▪ nadanie przestrzeni nowych funkcji ▪ integracja mieszkańców przez aktywny wypoczynek
Uzasadnienie realizacji	
<p>Brzeg rzeki Wdy jest zarośnięty wysoką trawą i zaniedbany. Właściwe zagospodarowanie jej terenu i wykorzystanie położenia Gródka przyczyni się do rozwoju wsi w kierunku agroturystycznym i sportów wodnych a przez to aktywizacji mieszkańców zapobiegającej wykluczeniu społecznemu.</p>	

Partnerzy: Uczniowski Klub Sportowy „WDA” Gródek, Klub Seniora, Ochotnicza straż Pożarna, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Drzycim, PZW „Okoń” Gródek.

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 3. Rozwój infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji	
3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	
3.1.6 Restauracja grodu średniowiecznego oraz zabytkowego dworu	
Lokalizacja	Gródek, ul. Łąkowa 1, działka nr 12
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	<p>Zakres prac::</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyrównanie sztucznych wykopów i suchej fosy ▪ odstonięcie i konserwacja fundamentów zamku średniowiecznego ▪ wywiezienie gruzu i śmieci ▪ uporządkowanie parku, nowe zadrzewienia ▪ wykonanie alejek, oświetlenia, ławek, altanek i tablic informacyjnych dot. Zamku, dworu i folwarku ▪ wykonanie drogi dojazdowej do zamku ▪ restauracja dworu
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zachowanie zabytków i udostępnienie ich ▪ pielęgnacja pamięci historycznej i dziedzictwa kulturowego ▪ wzrost aktywności turystycznej
Uzasadnienie realizacji	
<p>Obiekty historyczne w gminie należą do jednych z ciekawszych obiektów w regionie. Jednak obecnie są one zaniedbane i słabo eksponowane. Wzgórze grodowe jest zniszczone wykopami, zaśmiecone, zarośnięte samosiejkami. Dworek drewniany należy do unikalnych zabytków w skali kraju. Teren wokół dworku nadaje się do stworzenia skansenu. Restauracja obiektów ma na celu przywrócenie stanu umożliwiającego udostępnienie obiektów zwiedzającym. Odpowiednia ekspozycja obiektów wraz z zagospodarowaniem terenu pozwoli na udostępnienie ich szerszym gremiom – mieszkańcom i zwiedzającym. Teren i obiekty należy do osoby prywatnej zainteresowanej PPP lub inną formą współpracy z samorządem lokalnym. Obiekty po modernizacji będą służyły społeczności lokalnej do prowadzenia aktywizacji społecznej i gospodarczej – izba pamięci oraz stała ekspozycji lokalnego rzemiosła i wyrobów artystycznych i kulinarnych</p>	
<p>Partnerzy w realizacji: Wojewódzki Urząd Konserwatora Zabytków w Toruniu, Muzeum im. ks. W. Łęgi w Grudziądzu.</p>	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 3. Rozwój infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji	
3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	
3.1.7 Budowa przystani kajakowej oraz zaplecza klubu sportowego	
Lokalizacja	Gródek, ul. Łąkowa 1, działka nr 12
Okres realizacji	2018 - 2019
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	<p>W ramach projektu przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ usunięcie zarośli ▪ utworzenie zaplecza socjalnego i toalety

Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ oświetlenie terenu. ▪ ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych ▪ zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni, ▪ nadanie przestrzeni nowych funkcji ▪ integracja mieszkańców przez aktywny wypoczynek
Uzasadnienie realizacji	
<p>Brzeg rzeki Wdy jest zarośnięty wysoką trawą i zaniedbany. Właściwe zagospodarowanie jej terenu i wykorzystanie położenia Gródka przyczyni się do rozwoju wsi w kierunku agroturystycznym i sportów wodnych a przez to aktywizacji mieszkańców zapobiegającej wykluczeniu społecznemu. Dzięki budowie i dostosowaniu przystani kajakowej do potrzeb mieszkańców będzie ono miejscem spotkań i integracji społecznej. Klub sportowy będzie mógł się prężnie rozwijać.</p> <p>Partnerzy: Uczniowski Klub Sportowy „WDA” Gródek, Klub Seniora, Ochotnicza straż Pożarna, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Drzycim, PZW „Okon” Gródek.</p>	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 3. Rozwój infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji	
3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	
3.1.8 Przebudowa drogi gminnej	
Lokalizacja	Wery Gródek
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	<p>W ramach projektu przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawienie stanu nawierzchni poprzez utwardzenie ▪ poprowadzenie chodników dostosowanych do osób starszych i dzieci ▪ zamontowanie oświetlenia przy ulicy
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ skrócenie czasu przejazdu ▪ ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, między innymi brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy
Uzasadnienie realizacji	
<p>W miejscowościach brakuje ścieżek rowerowych, chodników oraz oświetlenia. Poprawa stanu dróg i infrastruktury towarzyszącej ułatwi komunikację co wpłynie pozytywnie na rozwój przedsiębiorczości. Poprawi bezpieczeństwo w poruszaniu się w szczególności dla osób starszych i dzieci.</p>	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 3. Rozwój infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji	
3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	
3.1.9 Utwardzenie polnej drogi w Sierosławku.	
Lokalizacja	Sierosławek
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	W ramach projektu przewiduje się utwardzenie tłuczniem polnej drogi.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ skrócenie czasu przejazdu

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, między innymi brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy
Uzasadnienie realizacji	
Droga polna w Sierosławku jest tylko częściowo utwardzona i częściowo wytyczona geodezyjnie co bardzo utrudnia funkcjonowanie mieszkańcom. Uzyskanie właściwego stanu drogi przyczyni się do ułatwienia komunikacji w miejscowości a tym samym do integracji społeczności wiejskiej.	

Aktywizacja społeczna sołectwa Wery i Gródek, w tym zapewnienie opieki i włączenia społecznego ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat	
Kierunek działań 3. Rozwój infrastruktury technicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie rewitalizacji	
3.1. Modernizacja obiektów infrastruktury na terenie rewitalizacji	
3.1.10 Poprowadzenie ścieżki rowerowej..	
Lokalizacja	Sierosławek - Wery - Rówieśnica - Gródek.
Okres realizacji	2019 - 2020
Charakterystyka przedsięwzięcia - zakres realizowanych zadań	<p>Przewiduje się utwardzenie dróg i poprowadzenie ścieżki rowerowej o nawierzchni bitumicznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sierosławek od skrzyżowania drogi do Wer do polany poziomkowej – 1,5 km ▪ od skrzyżowania do Wer 1 km ▪ Wery 500 m – kocie łby ▪ Wery od szosy w stronę świetlicy ▪ od Wer do Rówieśnicy 800m ▪ od Rówieśnicy do Gródka 3 km ▪ postawienie altanki zadaszonej na polanie poziomkowej ▪ zamontowanie obiektów bike&ride, ławek, koszy na śmieci
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ skrócenie czasu przejazdu ułatwienie dojazdu do najważniejszych punktów gminy, między innymi brzegu rzeki, obiektów rekreacyjnych, świetlicy
Uzasadnienie realizacji	
W miejscowościach brakuje ścieżek rowerowych. Poprowadzenie takich ułatwi komunikację oraz bezpieczeństwo w poruszaniu się.	

Załącznik 2

**Formularz konsultacyjny
dotyczący projektu uchwały Rady Gminy Drzycim w sprawie wyznaczenia obszaru
zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Drzycim.**

Wprowadzenie:

Zgodnie z art. 10 pkt 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

1. Proszę o zaznaczenie znakiem „X” w tabeli Pani/Pana opinii na temat przedstawionej propozycji wyznaczenia granic obszaru zdegradowanego na terenie gminy Drzycim.

a) zdecydowanie pozytywna	
b) pozytywna	
c) negatywna	
d) zdecydowanie negatywna	
e) trudno powiedzieć	

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Propozycje ewentualnych zmian obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Drzycim z uzasadnieniem.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Proszę o zaznaczenie znakiem „X” w tabeli Pani/Pana opinii na temat przedstawionej propozycji wyznaczenia granic obszaru rewitalizacji na terenie gminy Drzycim.

a) zdecydowanie pozytywna	
b) pozytywna	

c) negatywna	
d) zdecydowanie negatywna	
e) trudno powiedzieć	

Uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Propozycje ewentualnych zmian granic obszaru rewitalizacji na terenie gminy Drzycim z uzasadnieniem.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Inne opinie i propozycje dotyczące przedmiotu konsultacji

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Data i czytelny podpis (imię i nazwisko) osoby wypełniającej formularz:

.....

Uwaga!

Uwaga, propozycje i opinie zgłoszone na formularzu konsultacji niepodpisanym czytelnie imieniem i nazwiskiem nie będą rozpatrywane.

Załącznik 3

W związku z prowadzonymi konsultacjami społecznymi dotyczącymi Projektu Uchwały Rady Gminy Drzycim w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji prosimy o przekazywanie swoich uwag za pomocą formularza.

Wypełniony formularz należy przesłać na adres poczty elektronicznej: rewitalizacja@drzycim.pl
lub

dostarczyć osobiście do Urzędu Gminy Drzycim

**FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG
do dokumentu****Projektu Uchwały Rady Gminy Drzycim****w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Drzycim****1. zgłaszane uwagi, postulaty, propozycje**

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (Uchwała, Załącznik do uchwały: diagnoza, mapa obszarów zdegradowanych)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi
1.			
2.			
...			

Informacja o zgłaszającym:

imię i nazwisko/ nazwa organizacji	
e-mail	
tel./faks	

Ankieta dla mieszkańców Gminy Drzycim

Załącznik nr 4

Co w Naszej gminie powinno zostać udoskonalone ?

Szanowni Państwo,

Gmina Drzycim opracowuje Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2016-2023, którego realizacja będzie podstawą o dofinansowania zadań rozwojowych i inwestycyjnych ze środków Unii Europejskiej. Program ten pozwoli na rewitalizację obszarów najbardziej zdegradowanych w naszej gminie. Środki finansowe będą przeznaczone na usprawnienia w sferze: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno - funkcjonalnej, technicznej.

Państwa opinia, jako mieszkańca Gminy, będzie pomocna w określeniu pożądanych zmian.

Ankieta jest anonimowa, a jej wypełnienie potrwa ok. 10 minut.

Wypełnioną ankietę można zostawiać do dnia 20.10.2016 w:

- 1) Urzędzie Gminy Drzycim pokój nr 10 lub sekretariat
- 2) u Sołtysów w poszczególnych sołectwach

Z poważaniem,

Wójt Gminy Drzycim

Na początku poprosimy o podanie kilku informacji (pozwoli to na dokładniejszą analizę):

Płeć:

 kobieta mężczyzna

W którym z następujących przedziałów mieści się Pana/Pani wiek?

 poniżej 15 lat 25-30 lat 60+ i więcej lat 15-17 lat 31-44 lata 18-24 lata 45-59 lat

Miejscowość (wpisz miejscowość zamieszkania): .....

Wybierz wszystkie jakie dotyczą:

 pracuję na terenie gminy prowadzę działalność na terenie gminy uczę się na terenie gminy

Jakie jest Pana/Pani wykształcenie?

 niepełne podstawowe średnie (liceum, technikum) podstawowe, gimnazjum pomaturalne zasadnicze zawodowe wyższe

Proszę o wskazanie Pana/Pani statusu zawodowego?

 pracownik umysłowy bezrobotny student/uczeń rencista/emeryt pracownik inny (jaki?) ..... przedsiębiorca

W jakim sektorze Pan/Pani pracuje lub prowadzi działalność gospodarczą?

 rolnictwo administracja przemysł nie dotyczy usługi inny (jaki?).....

Jaka jest liczba osób w gospodarstwie domowym?

 aktywnych zawodowo ..... uczących się i niepracujących.....

emerytów i rencistów.....

Jak ogólnie oceniają Państwo jakość życia w Gminie?
 bardzo dobrze

 dobrze

 źle

 bardzo źle

 trudno powiedzieć

Gdzie Państwo korzystacie z poniższych usług?

	W miejscu zamieszkania	W innej miejscowości niż miejsce zamieszkania w gminie	Poza gminą	Mam taką potrzebę, ale nie korzystam	Nie mam takiej potrzeby
opieka żłobkowa	☐	☐	☐	☐	☐
opieka przedszkolna	☐	☐	☐	☐	☐
edukacja podstawowa/ gimnazjalna	☐	☐	☐	☐	☐
edukacja zawodowa/ szkoły średnie	☐	☐	☐	☐	☐
zajęcia pozalekcyjne	☐	☐	☐	☐	☐
podstawowa opieka zdrowotna	☐	☐	☐	☐	☐
usługi rehabilitacyjno - opiekuńcze	☐	☐	☐	☐	☐
sport i rekreacja	☐	☐	☐	☐	☐
rozrywka i kultura	☐	☐	☐	☐	☐
zakupy spożywcze i pierwszej potrzeby	☐	☐	☐	☐	☐
drobne usługi rzemieślnicze (np.: szewc, zegarmistrz, pralnia)	☐	☐	☐	☐	☐

Jakie problemy społeczne występują w Państwa otoczeniu?

	bardzo często	często	rzadko	wcale	nie wiem
trudności w godzeniu życia zawodowego i prywatnego	☐	☐	☐	☐	☐
niewystarczająca opieka nad osobami niesamodzielnymi i wymagającymi pomocy (osoby starsze, osoby niepełnosprawne)	☐	☐	☐	☐	☐
zażywanie środków odurzających (narkomania, alkoholizm, dopalacze)	☐	☐	☐	☐	☐
wandalizm, przestępczość, bójki	☐	☐	☐	☐	☐
przemoc rodzinna	☐	☐	☐	☐	☐
problemy wychowawcze	☐	☐	☐	☐	☐
zaśmiecanie okolicy	☐	☐	☐	☐	☐
niewystarczająca współpraca sąsiedzka/ obojętność sąsiedzka	☐	☐	☐	☐	☐
mała aktywność mieszkańców na rzecz działań dla lokalnej społeczności	☐	☐	☐	☐	☐
niewystarczająca ilość zajęć pozalekcyjnych	☐	☐	☐	☐	☐
bezdomność	☐	☐	☐	☐	☐
osoby i rodziny doświadczające ubóstwa	☐	☐	☐	☐	☐
uciążliwe sąsiedztwo	☐	☐	☐	☐	☐
inne (jakie?)	☐	☐	☐	☐	☐

Na ile poniższe zjawiska i problemy o charakterze gospodarczym występują w Państwa otoczeniu ?

	bardzo często	często	rzadko	wcale	nie wiem
Bezrobocie	☐	☐	☐	☐	☐
zatrudnienie „na czarno”	☐	☐	☐	☐	☐
niskie kwalifikacje zawodowe	☐	☐	☐	☐	☐
mała dostępność usług rzemieślniczych (szewc, zegarmistrz, pralnia, krawcowa, inne)	☐	☐	☐	☐	☐
emigracja ludzi młodych	☐	☐	☐	☐	☐

brak siły roboczej o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych	☐	☐	☐	☐	☐
brak kapitału lub wsparcia dla przedsiębiorców	☐	☐	☐	☐	☐
zły wizerunek gminy w oczach inwestorów, turystów	☐	☐	☐	☐	☐
brak lub niewystarczająca ilość miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej / terenów inwestycyjnych	☐	☐	☐	☐	☐
duża konkurencja większych i lepiej rozwiniętych gmin	☐	☐	☐	☐	☐
inne (jakie ?)	☐	☐	☐	☐	☐

Na ile poniższe zjawiska i problemy o charakterze przestrzenno- funkcjonalnym występują w Państwa otoczeniu ?

	bardzo często	często	rzadko	wcale	nie wiem
zły stan budynków mieszkalnych	☐	☐	☐	☐	☐
zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej	☐	☐	☐	☐	☐
niedostosowanie infrastruktury dla osób niepełnosprawnych	☐	☐	☐	☐	☐
brak lub niewystarczająca ilość miejsc rekreacji i spędzania czasu wolnego	☐	☐	☐	☐	☐
zły stan dróg i chodników	☐	☐	☐	☐	☐
utrudnione połączenia komunikacyjne	☐	☐	☐	☐	☐
brak lub utrudniony dostęp do sieci teleinformatycznej (Internetu)	☐	☐	☐	☐	☐
zdeprawowane i opuszczone tereny	☐	☐	☐	☐	☐
niewystarczające zasoby mieszkaniowe	☐	☐	☐	☐	☐
niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych	☐	☐	☐	☐	☐
mała ilość miejsc parkingowych	☐	☐	☐	☐	☐
mała ilość obiektów turystycznych	☐	☐	☐	☐	☐
Brak infrastruktury technicznej (sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, c.o.)	☐	☐	☐	☐	☐
brak infrastruktury społecznej (typu świetlica wiejska)	☐	☐	☐	☐	☐
inne (jakie ?)	☐	☐	☐	☐	☐

Na ile poniższe zjawiska i problemy o charakterze środowiskowym występują w Państwa otoczeniu ?

	bardzo często	często	rzadko	wcale	nie wiem
zły stan środowiska naturalnego	☐	☐	☐	☐	☐
zanieczyszczenie powietrza (piece opalane węglem i śmieciami)	☐	☐	☐	☐	☐
niewłaściwa gospodarka odpadami	☐	☐	☐	☐	☐
dzikie wysypiska	☐	☐	☐	☐	☐
zanieczyszczona woda (ograniczone możliwości korzystania z waloru)	☐	☐	☐	☐	☐
brak dostępu do walorów środowiskowych (ścieżki, parkingi, miejsca wypoczynku)	☐	☐	☐	☐	☐
niska świadomość ekologiczna	☐	☐	☐	☐	☐
brak sieci kanalizacyjnej / przydomowych oczyszczalni ścieków	☐	☐	☐	☐	☐
inne (jakie ?)	☐	☐	☐	☐	☐

Czego najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać? (Proszę wskazać maksymalnie 3 konkretne działania/ inwestycje)

- .....
.....
.....
- .....
.....
.....

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

.....
3. ....
.....
.....

Załącznik 5 Wyniki ankietyzacji mieszkańców

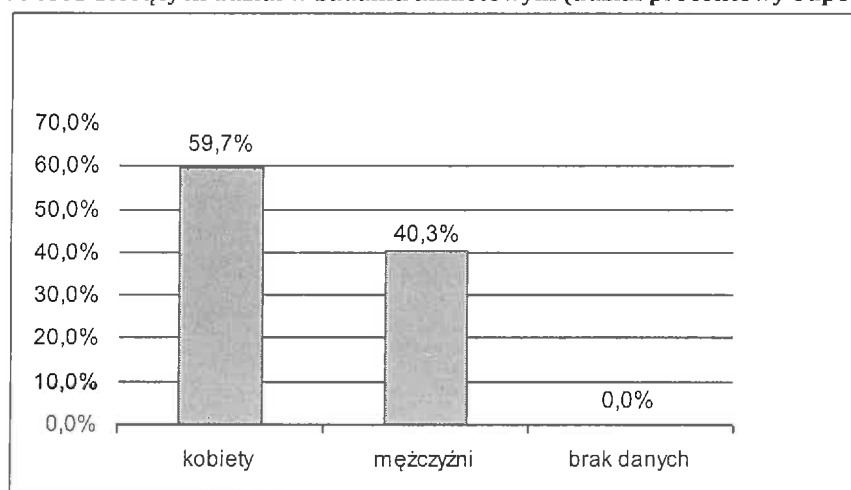
Wyniki badania ankietowego realizowanego podczas konsultacji społecznych w okresie od 01.10.2016 do 31.12.2016 na terenie Gminy Drzycim.

W okresie realizacji konsultacji społecznych na terenie Gminy Drzycim otrzymano łącznie 122 ankiety (w wersji papierowej lub elektronicznej). Kwestionariusz ankiety zawierał zarówno pytania zamknięte z gotowymi odpowiedziami, jak i pytania otwarte, w których respondenci udzielali odpowiedzi własnymi słowami.

1. Dane metryczkowe

W badaniu ankietowym wzięły udział łącznie 122 osoby z miejscowości położonych na terenie Gminy Drzycim. W badanej grupie znalazło się 73 kobiet (59,7%) i 49 mężczyzn (40,3%).

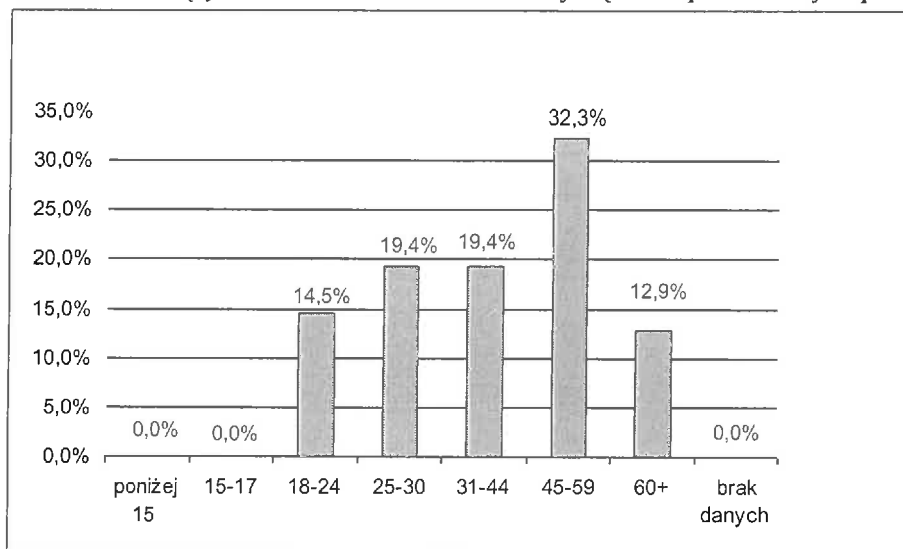
Wykres 1. Płeć osób biorących udział w badaniu ankietowym (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

W próbie znaleźli się respondenci reprezentujący prawie każdą grupę wiekową. Brak osób tylko w grupach wiekowych poniżej 15 lat oraz 15 – 17 lat. Najliczniejsza była kategoria wiekowa 45-59 (32%) a następnie kategoria 31-44 lat oraz 25 – 30 lat (po 19%). Ankiety wypełniło też 18 osób w wieku 18-24 lat (15%), oraz 16 respondentów w wieku 60+ (13%).

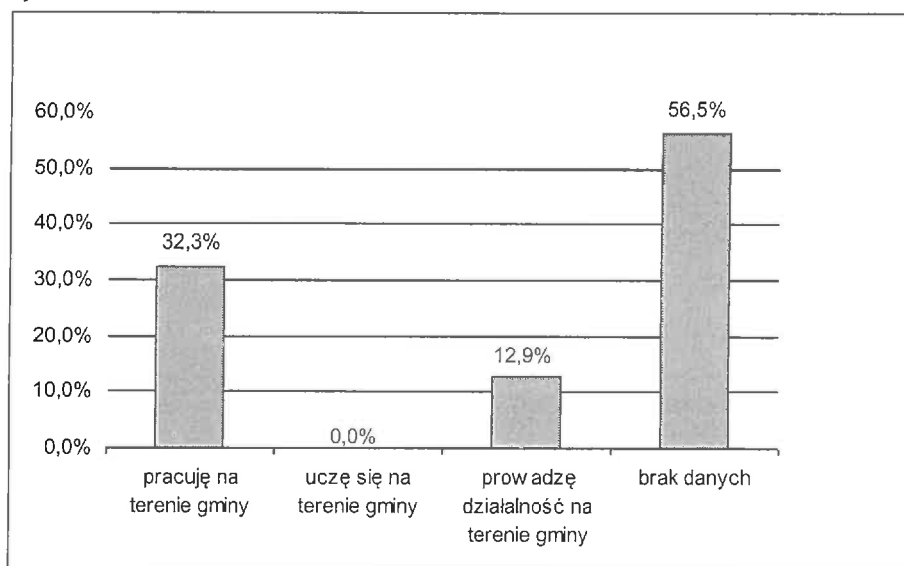
Wykres 2. Wiek osób biorących udział w badaniu ankietowym (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

39 respondentów pracuje na terenie gminy, 16 prowadzi działalność na terenie gminy. Brak wśród ankietowanych osób uczących się na terenie gminy. 69 osób nie udzieliło odpowiedzi.

Wykres 3. Miejsce pracy/nauki osób biorących udział w badaniu ankietowym (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

Opinie w badaniu ankietowym wyraziły osoby deklarujące różny poziom wykształcenia: zasadnicze zawodowe – 49 osoby (40%), średnie (liceum, technikum) – 30 osób (25%), wyższe – 63 osób (52%), podstawowe, gimnazjum – 6 osób (5%), pomaturalne – 6 osoby (5%) a także niepełne podstawowe – 2 osoby (2%).

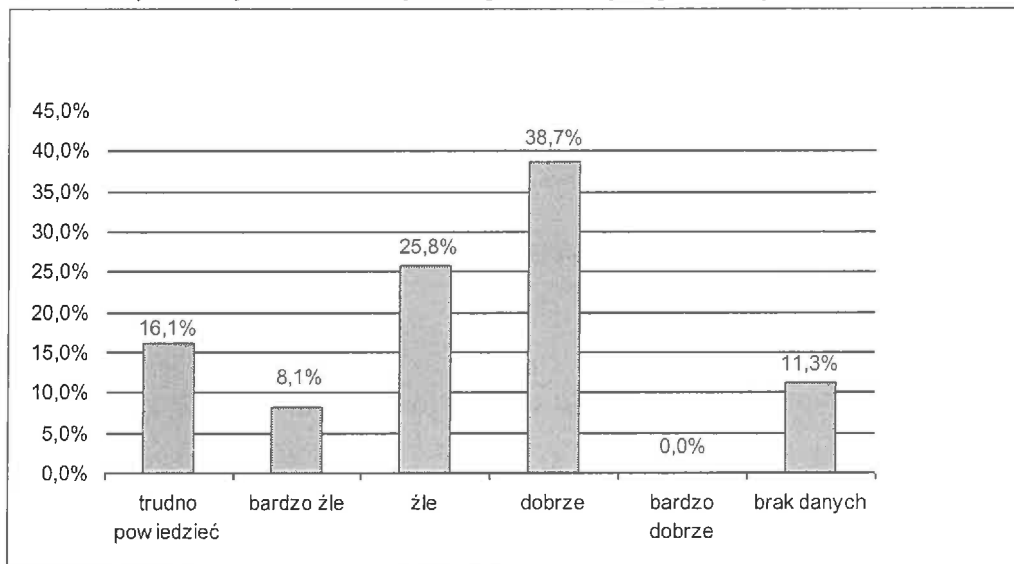
Ankietowani reprezentowali różny status zawodowy: pracownik – 39 osób (32%), rencista/emeryt – 18 osób (15%), pracownik umysłowy – 15 osób (12%), student/uczeń oraz przedsiębiorca po 10 osób (po 8,3%), bezrobotny – 6 osoby (5%). 24 osób (20,0%) zaznaczyło odpowiedź – inne, w tym 10 osób (16,7%) – rolnik oraz 2 osoby (2%) – gospodyni domowa i 2 osoba (2%) – kierowca.

Sektory w których respondenci pracują bądź prowadzą działalność gospodarczą przedstawiają się następująco: 50 osób (40,8%) – rolnictwo, po 19 (po 17%) ankietowanych wybrało odpowiedź usługi oraz nie dotyczy, 17 osób (14%) – przemysł a 7 (6%) respondentów pracuje w administracji. W innych sektorach działa 7 ankietowanych (6%) w tym 2 osoby (2%) pracuje w handlu, 2 osoby (2%) w transporcie i również 2 osoby (2%) w sektorze medycznym.

2. Jak ogólnie oceniają Państwo jakość życia w Gminie ?

Jakość życia w danym miejscu zamieszkania została oceniona dobrze - 48 osoby wybrało taką odpowiedź (39% wskazań). 32 osób (25,8%) oceniło jakość życia źle a 10 osób (8%) na bardzo złym poziomie. 19 osób (15%) przyznało, że nie może jednoznacznie ocenić jakości życia w twojej miejscowości. 15 ankietowanych (11%) nie udzieliło odpowiedzi.

Wykres 4. Ocena jakości życia w Gminie (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

3. Gdzie Państwo korzystacie z poniższych usług ?

W przypadku drobnych usług rzemieślniczych, rozrywki i kultury, sportu i rekreacji oraz usług rehabilitacyjno - opiekuńczych badani deklaruowali, że korzystają głównie poza gminą (kolejno: 75,0%, 63,0%, 41,9%, 72,1%). Z podstawowej opieki zdrowotnej respondenci głównie korzystają w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania (49%) Z opieki żłobkowej i przedszkolnej, edukacji podstawowej/gimnazjalnej oraz zawodowej/szkół średnich, zajęć pozalekcyjnych ankietowani głównie deklarują brak potrzeby korzystania (kolejno: 84%, 61%, 63%, 63%, 67%). W miejscu zamieszkania respondenci korzystają głównie tylko z zakupów spożywczych i pierwszej potrzeby.

Tabela 1. Lokalizacja korzystania z usług (udział procentowy).

usługi	W miejscu zamieszkania	W innej miejscowości niż miejsce zamieszkania w gminie	Poza gminą	Mam taką potrzebę, ale nie korzystam	Nie mam takiej potrzeby
Opieka żłobkowa	0,0%	2,7%	8,1%	5,4%	83,8%
Opieka przedszkolna	9,8%	14,6%	9,8%	4,9%	61,0%
Edukacja podstawowa/gimnazjalna	14,0%	16,3%	4,7%	2,3%	62,8%
Edukacja zawodowa/szkoły średnie	0,0%	0,0%	28,9%	7,9%	63,2%
Zajęcia pozalekcyjne	12,8%	5,1%	15,4%	0,0%	66,7%
Podstawowa opieka zdrowotna	38,5%	49,2%	12,3%	0,0%	0,0%
Usługi rehabilitacyjno - opiekuńcze	2,3%	4,7%	72,1%	0,0%	20,9%
Sport i rekreacja	30,2%	9,3%	41,9%	11,6%	7,0%
Rozrywka i kultura	19,6%	6,5%	63,0%	8,7%	2,2%
Zakupy spożywcze i pierwszej potrzeby	44,4%	20,6%	34,9%	0,0%	0,0%
Drobne usługi rzemieślnicze (np. szewc, zegarmistrz, pralnia)	16,7%	2,1%	75,0%	0,0%	6,3%

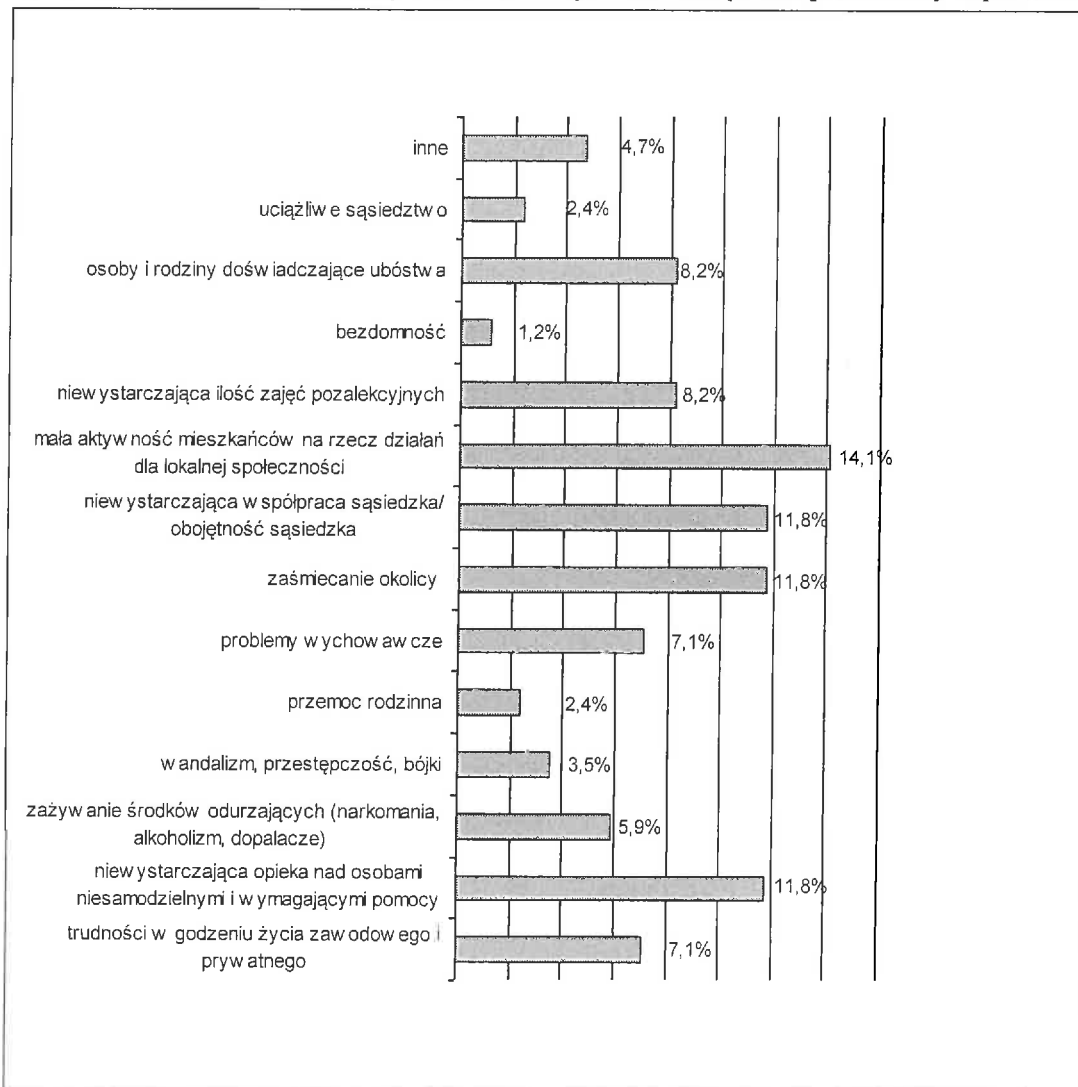
Źródło: Opracowanie własne

4. Jakie problemy społeczne występują w Państwa otoczeniu?

Największym problemem na terenie gminy według ankietowanych jest mała aktywność mieszkańców na rzecz działań dla lokalnej społeczności – 14%. Po 12% respondentów zauważa problem w niewystarczającej opiece nad osobami niesamodzielnymi i wymagającymi pomocy, zaśmiecaniu okolicy oraz niewystarczającej współpracy sąsiedzkiej/obojętności sąsiedzkiej. Problem w niewystarczającej ilości zajęć pozalekcyjnych oraz w ilości osób i rodzin doświadczających ubóstwa dostrzega po 8% a w trudności w godzeniu życia zawodowego i prywatnego oraz problemach wychowawczych po 7%, 6% ankietowanych w narkomanii/alkoholizmie. Niewielki procent ankietowanych widzi problem w następujących

aspektach: wandalizm, przestępczość, bójki – 3,5%, uciążliwe sąsiedztwo, przemoc rodzinna po 2,4%, bezdomność – 1,2%. 4,7% respondentów zaznaczyło odpowiedź inną, w tym: brak rozwoju wsi - 3,5% oraz kradzieże – 1,2%.

Wykres 5. Największe problemy społeczne na danym obszarze (udział procentowy odpowiedzi).

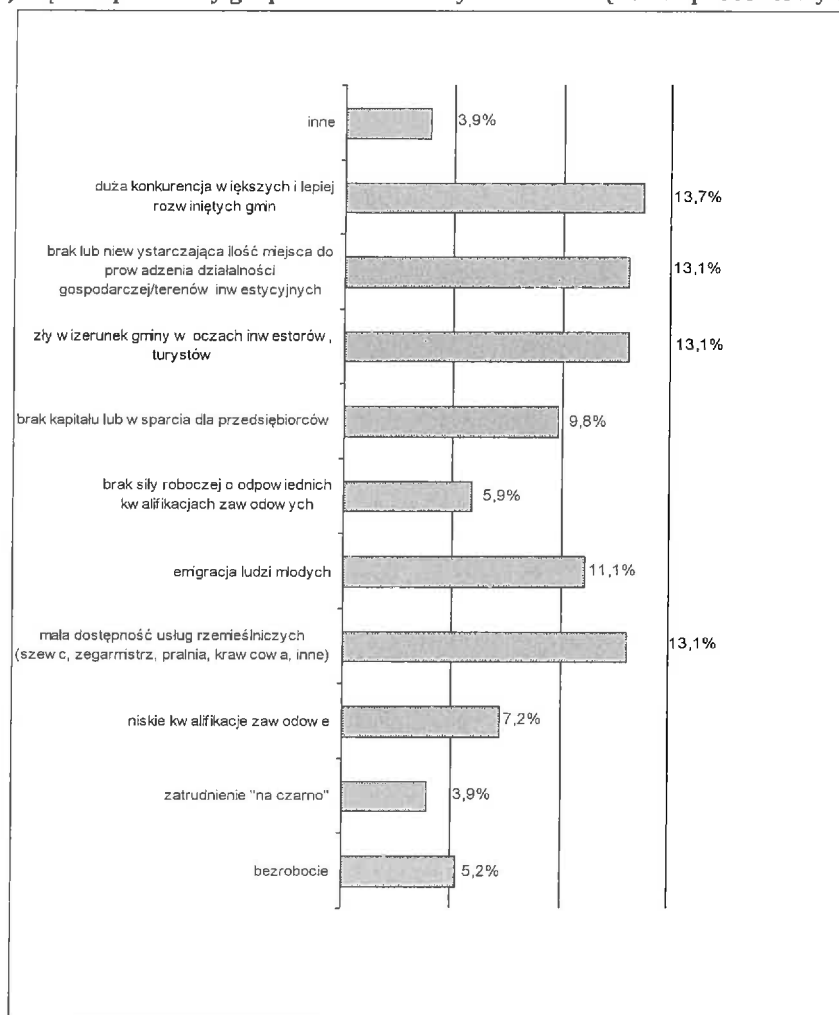

Źródło: Opracowanie własne

5. Na ile zjawiska i problemy o charakterze gospodarczym występują w Państwa otoczeniu ?

Największym problemem w sferze gospodarczej w miejscu zamieszkania respondentów jest duża konkurencja większych i lepiej rozwiniętych gmin (13,7%). Dużym utrudnieniem na danym terenie jest również mała dostępność usług rzemieślniczych, zły wizerunek gminy w oczach inwestorów, turystów oraz brak lub niewystarczająca ilość miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej/terenów inwestycyjnych (po 13,1%). Mniej licznie wskazywano na emigrację ludzi młodych (11,1%), brak kapitału lub wsparcia dla przedsiębiorstw (9,8%), niskie kwalifikacje zawodowe (7,2%). Najmniejszymi problemami w sferze gospodarczej ankietowani uznali brak siły roboczej o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych (5,9%), bezrobocie (5,2%) oraz zatrudnienie „na czarno” (3,9%). 3,9% respondentów wybrało odpowiedź inną, w tym: niskie zarobki (1,3%) oraz brak wsparcia ze strony gminy (2,6%).

Wykres 6. Największe problemy gospodarcze na danym obszarze (udział procentowy odpowiedzi).

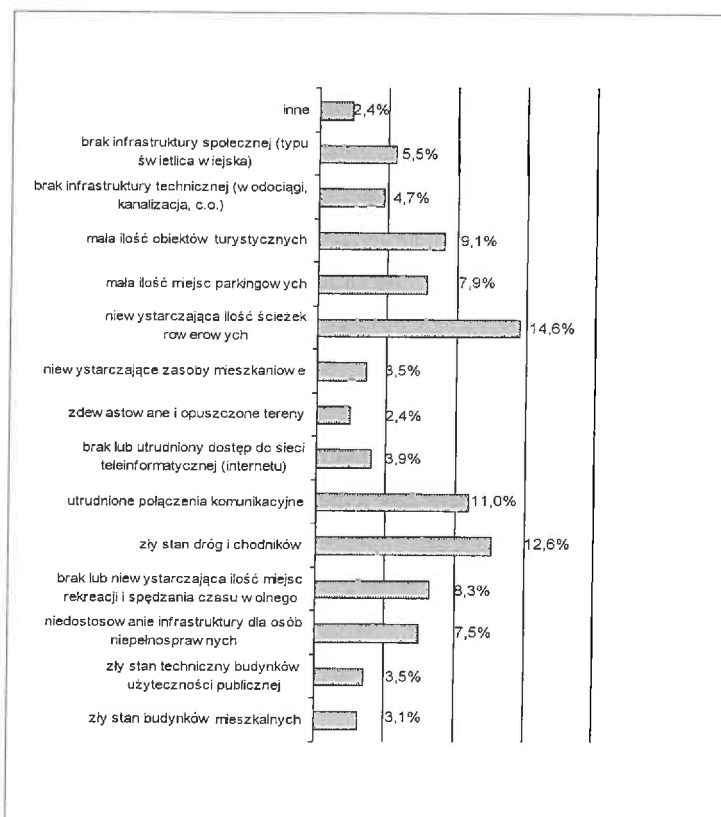

Źródło: Opracowanie własne

6. Na ile zjawiska i problemy o charakterze przestrzenno – funkcjonalnym występują w Państwa otoczeniu?

Głównymi problemami wskazywanymi przez respondentów w sferze przestrzenno – funkcjonalnej jest niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych (14,6%), zły stan dróg i chodników (12,6%) oraz utrudnione połączenia komunikacyjne (11,0%). Innymi problematycznymi aspektami jest mała ilość obiektów turystycznych (9,1%), brak lub niewystarczająca ilość miejsc rekreacji i spędzania czasu wolnego (8,3%). Mieszkańcy gminy zauważają również, że w ich otoczeniu jest mała ilość miejsc parkingowych (7,9%) oraz niedostosowanie infrastruktury dla osób niepełnosprawnych (7,5%). Niewielka liczba mieszkańców gminy zwróciła uwagę na brak infrastruktury społecznej (5,5%) oraz technicznej (4,7%), brak lub utrudniony dostęp do sieci teleinformatycznej (3,9%), zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej (3,5%), niewystarczające zasoby mieszkaniowe (3,5%) oraz zły stan budynków mieszkalnych (3,1%), 2,4% respondentów dostrzega problem w zdewastowanych i opuszczonych terenach. 2,4% ankietowanych wybrało odpowiedź inną, w tym utrzymanie porządku poboczy dróg oraz brak dbania o obiekty użyteczności publicznej (po 0,8%) oraz utrudnione połączenia autobusowe w weekend i brak kąpielisk (po 0,4%)

Wykres 7. Największe problemy przestrzenno - funkcjonalne na danym obszarze (udział procentowy odpowiedzi).

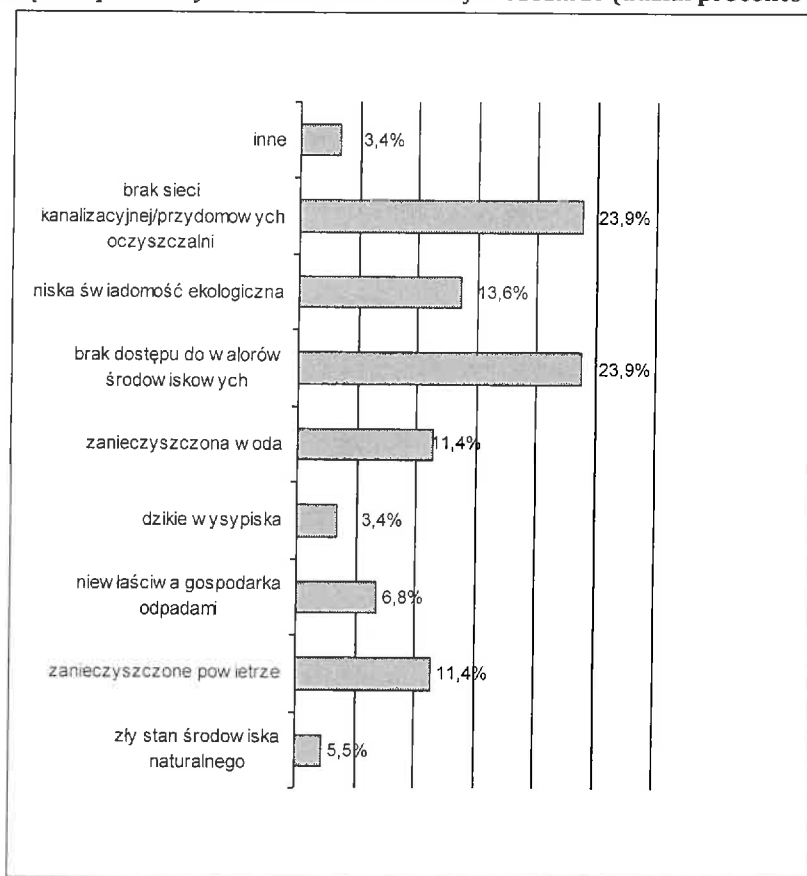

Źródło: Opracowanie własne

7. Na ile zjawiska i problemy o charakterze środowiskowym występują w Państwa otoczeniu?

Najważniejszymi, według mieszkańców, problemami w sferze środowiskowej jest brak dostępu do walorów środowiskowych oraz brak sieci kanalizacyjnej/przydomowych oczyszczalni (po 23,9%). Część ankietowanych wskazała również na niską świadomość ekologiczną (13,6%), zanieczyszczone powietrze oraz zanieczyszczoną wodę (po 11,4%). 6,8 % respondentów dostrzega problem w niewłaściwej gospodarce odpadami (6,8%). Nieliczni respondenci uznali za problem dzikie wysypiska (3,4%) oraz zły stan środowiska naturalnego (2,3%). 3,4% ankietowanych wybrało odpowiedź inną, w tym dzikie zwierzęta wyskakujące na drogi (1,1%) i brak czystej wody i problemy z dostarczaniem wody (2,3%).

Wykres 8. Największe problemy środowiskowe na danym obszarze (udział procentowy odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne

12?

8. Czego najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym wskazały szereg różnego rodzaju potrzeb w ich miejscu zamieszkania. W odpowiedziach respondentów pojawiły się zarówno kwestie społeczne, jak i związane z infrastrukturą techniczną oraz problemy innego typu:

Do najważniejszych potrzeb społecznych zaliczono:

- Więcej zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
- Organizowanie kursów podwyższających kwalifikacje
- Stworzenie nowych miejsc spędzania wolnego czasu dla seniorów
- Więcej miejsc rekreacji

Ankietowani zwrócili również uwagę na potrzeby w kwestii infrastrukturalnej oraz problemy innego typu:

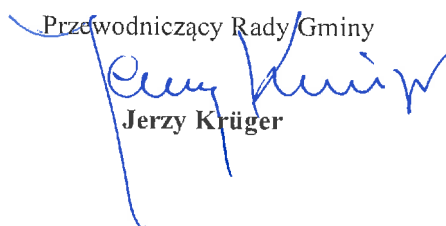
- Uporządkowanie gospodarki odpadami – zlikwidowanie dzikich wysypisk
- Remont świetlic
- Budowa/remont dróg, chodników, ścieżek rowerowych
- Wymiana starych pieców
- Budowa placów zabaw
- Brak oświetlenia
- Oznakowanie miejscowości

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Jerzy Krüger
Jerzy Krüger

Uzasadnienie

Podjęcie nowej uchwały w ww. sprawie wynika ze zmian wiążących się ściśle z okresem realizacji zadań rewitalizacyjnych, które przedtem obejmowały lata 2017-2023 teraz lata 2016-2020. Główne założone kierunki działań rewitalizacyjnych, a także projektów i zadań nie zmieniły się. Nadal wskazujemy na cele aktywizacji społecznej i gospodarczej przy jednoczesnej modernizacji dróg gruntowych, restaurację drewnianego dworku w miejscowości Gródek, zagospodarowanie brzegu rzeki Wdy i zalewu oraz terenów towarzyszących polegające na rewitalizacji istniejących obszarów rekreacji poprzez działania porządkujące, montaż ławek, budowę placu zabaw, siłowni plenerowej, infrastruktury towarzyszącej oraz obiektów służących turystyce wodnej. W celach programu dodaliśmy również wsparcie dla osób starszych – w wieku powyżej 60 lat.

Przedmiotowy Program rewitalizacji został poddany konsultacjom społecznym, które trwały od dnia 07 września 2017 r. do dnia 10 października 2017 r. Projekt programu przesłano także do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z zapytaniem o możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego programu. Zarówno Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy jak też Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy odstąpili od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla programu.

Przewodniczący Rady Gminy

Jerzy Krüger